

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

za Nemčijo:

celo leto skupaj naprej . . .	K 25—	celo leto naprej	K 30—
pol leta	13—	za Ameriko in vse druge dežele .	
četrt leta	6:50	celo leto naprej	K 35—
na mesec	2:80		

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Inserati vsak dan zvečer izvenredno in posebej.

Inserati veljajo: peterstopna petlet vrsta za enkrat po 20 vin, za dvakrat po 18 vin, za trikrat ali večkrat po 16 vin. Parte in zahvala vrsta 25 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na plemenata naročila brez istodobne vpolnitve naročnine se ne ošte.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

na dom dostavljen:		v upravištvu prejemam:	
celo leto naprej	K 24—	celo leto naprej	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četrt leta	6—	četrt leta	5:50
na mesec	2—	na mesec	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vojna napoved Nemčije Romuniji.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.)
Wolffov urad poroča:

Ker je, kakor smo že poročali, Romunija prelomila z Avstro-Ogrsko in Nemčijo sklenjene pogodbe ter napovedala včeraj našemu zavezniku vojno, je dobil cesarski poslanik v Bukarešti naročilo, zahtevati svoje listine in izjaviti romunski vladi, da se smatra sedaj tudi Nemčija v vojnem stanju z Romunsko.

romunski poslanik Mavrocordato in je izročil noto, naznanjajočo, da se smatra Romunska od 27. avgusta ob 9. zvečer v vojnem stanju z Avstrijo. V zgodovini vojnih napovedi je to postopanje edino svoje vrste, ker je Romunska storila neposreden skok od zveze v vojno. Romunska nota je dokument nezaslišane brezstidnosti in Romuniji je vzcvela žalostna slava, da je prekosila celo nizkotnost Italije. Mirno se lahko reče, da je bila Romunija do včeraj ob 9. uri zvečer še naš zaveznik. Italija je vsaj nekaj tednov pred vojno napovedjo enostransko razveljavila alijanco pogodbo z Avstro-Ogrsko in to naznanila avstrijsko-ogrski vladi. Romunska vlada je v žalostni umetnosti nezvestobe šla še dalje. Razve-

ljavila je zvezno pogodbo kratkoma z vojno napovedjo. Še ostudnejša postane grda perfidija gosp. Bratianu in tovarišev vsled okolnosti, da je še povodom naznanila o včerajšnjem kronskem svetu glasila romunske vlade bičala z ogorčenjem in posmehom početje gg. Filipescu in Jonescu in postavljala na sramotni oder tiste politike, ki so iz kraljevih posvetovanj z najodličnejšimi možmi delali vznemirljive sklepe. Tudi dejstvo, da se začne vojna s trenutkom vojne napovedi, je brez primere v zgodovini diplomacije in je toliko bolj zaničevanja vredno, ker je tako storila država, ki je bila do nastopa vojne stanja naša zaveznica. Romunija je poteptala z nogami vse ozire, dostojnost, samospoštovanje in je padla — kar se je smatralo za nemogoče — še nižje kakor Italija. Istočasno, kakor Romunska nam, je Italija napovedala vojno Nemčiji. Med tema dvema dogodkoma mora biti notranja zveza in je skupno postopanje obeh izdajalcev sad komplota. Par nobile fratrum! Res, ne zavidamo svojih sovražnikov za prijateljstvo Romunije in Italije, ki sta dosegla prvo eno prisegolovstvo in izdajstva v zgodovini. Kakor pomoč Italije v lanskem letu ni mogla zadržati avstrijsko-ogrsko-nemškega zmagovitega prodiranja na vzhodu, tako tudi zavratni napad Romunske ne bo mogel dvigniti skodelico vojne nam v kvar. Že dolgo smo se sprijaznili z mislijo, da je možna vojna z Romunijo in vse je popolnoma preskrbljeno, da bi mogli z uspehom nastopiti proti novemu sovražniku. . . . Maska je padla in iz tajnega nasprotnika je Romunska postala naš očitni sovražnik. Njeno zvestobolomstvo in izdajstvo ji bo prineslo tako malo sreče in koristi, kakor Italiji. Romunske državničke, ki so na ime svoje dežele navalili tako brezprimerno sramoto, bo nekoč njih narod še preklinjal zaradi strašne nesreče, ki so mu jo nakopali.

VRHOVNI POVELJNIK ARMADI O IZBRUHU ROMUNSKJE VOJNE.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.)
Danes je bilo izdano naslednje povelje vrhovnega armadnega vodstva:

Vojaki! Vojni tovariši!

Dal sem Vam sporočiti, da se je dvignil v vrsti naših neprijateljev nov sovražnik: romunska

LISTEK.

Človek in beda.

(T. E.)

»Kdo si?« — je vprašal človek brezdomovinec, doma povsod in nikjer — ko je čutil, da ga je utrudilo življenje, da noge ne morejo več korakati po dolgih, brezkrainih cestah, da mu leze glava k tlom, da v očeh ni več solnca, in v prsih ni več pesmi, ko je slutil smrt in jo čakal vdanost, zlekujen na trati kraj široke ceste, ki vodi v veliko mesto z visoko v nebo štrlečimi tovarniškimi dimniki: »Kdo si?« je vprašal stanko, sedečo na obcestnem kamnu, svojo izsušeno brado podprto s palico, ki je prišla od kdove kod in ko je zrla nanj z očmi, ugaslimi, polnimi groze in žalosti, tako mrzlimi, da je čutil, kako je zašlo solnce in padala na zemljo noč.

»Beda mi je ime« — je odgovorila s suhim, umirajočim glasom.

»Hm, beda, čudno ime — pa kaj si, kaj je tvoj posel?«

»Kaj sem? kaj je moj posel? blagor ti, da me ne poznaš — beda sem, kako ti naj razložim?«

»In odkod si?«

»Iz bede sem in v bedo grem.«

Premikale so se samo čeljusti in bogve odkod so prihajale te besede. Oni na trati je zaprl oči, pa pomislil:

»Beda — kolikokrat sem čul to besedo. Prehodil sem mesta, dežele, države in povsod sem čul: beda, bedni ljudje, o ljudeh v bedi rojenih, v bedi živčilih in v bedi umrlih. Poslušal sem jih, ko so na tihem tožili, molili, med seboj se tolažili, upali in videl sem ponekod, ko so se zbirali, hodili v jatah križem po velikomestnih ulicah, stiskali pesti, preklinjali, kričali na glas: »Dajte nam kruha, dela nam dajte, nam bednim« — bili so to povečini sami moški, za njimi pa ženske in otroci, vsi slabo oblečeni, vdrtih lic in lačnih oči.

»Plenk« — nekdo je vrgl kamen v veliko okno in nato zaporedoma, plenk, plenk, plenk — tink — cink — drobile so se šipe in cesta je bila posuta s steklom. Kako se je zgodilo potem, ne vem več natanko, a šlo je naglo. Hripavi glasovi, jok žensk, cviljenje otrok, boleče vzdihovanje, prerivanje, nato konji, sablje, potem pa krvave lise po tleh; začul se je rezek krik in nato se je razmotalo hipoma vse in se spustilo v beg. Kakor bi vrgl kamen med jato vrabcev, je šlo na vse strani. Bežal sem tudi jaz iz ulice v ulico, dokler nisem pridiral zasopljn na glavno cesto, ki je šla v polja in travnike, tja v obzorje. Misli sem še ves dan in vso noč na one tam, a razumeti nisem mogel docela, zakaj jaz nisem bil priklenjen nikdar na en kraj, na eno mesto, ker moj je bil ves svet.

»Odpri je polagoma zopet oči. Zdelo se mu je, da se smehlja stanka, a ko je pogledal natančneje, je opazil, da je nakrenjena koničasta brada nekoliko v stran. Podložil si je roke pod glavo, da bi imel višje zglavje. Odkaljal se je.

»Čuješ, stara: pa vendar bi rad znal, od kod si in kje si doma?«
Nakrenila je brado in spodnjo čeljust na drugo stran.

»Nimam doma, povsod sem doma.«

Prhnil je skozi nos.
»Malo čudno, pa naj bo, saj tudi jaz nimam doma. Šele na večer svojih dni sem izvedel, da sem rojen tam nekje in da sem vzrastel mimo vode

kakor osat ob cesti. Dorastel sem in zdaj bom umrl. Bom, prav sigurno bom še to noč. Kaj, ali misliš, da je težko umreti takemu, kakor sem jaz? Komaj zaslužiš, to pride tudi tako mimogrede. In ali misliš, da je težko priti takemu, kot sem jaz, v nebesa? Zakaj? To pride vse mimogrede. Ali ne boš umrla tudi ti danes ponoči?«

Čeljusti so se obdrgnile.

»Ne, jaz ne bom umrla nikdar, tako dolgo bom, kakor svet.«

»Hehe — ti si pa čudna prikazen. Pogledaj se, pa saj se še pogledati ne moreš, kako si mršava. Če ti izpodmaknem palico, pa tebe neš v jarek in izdihneš svojo izsušeno dušo. Glava se ti zavrti trikrat krog onega suhega vratu. Kaj se smejiš, pa saj se ne, samo brada te tako dela. Torej pa živi, jaz pa bom umrl. Ampak to ti povem: ljudje te bodo sili, če boš predolgo lazila okrog. Ali prosiš v bogajme? Pa čemu? vprašam. A nekaj bi ti svetoval: Ne nadleguj ljudi, ki uživajo tako radi darove božje nemoteno, pri zaprtih vratih. Poglej, jaz sem bil vedno obziren. Nekaj sem si prislužil z delom, in kadar sem bil na potovanju, nisem nadlegoval nikdar ljudi pri kosilu. Omerjal sem okrog hiše toliko časa.

da je bilo končano in potem sem se priplazil v kuhinjo in prosil skoz špranjo pri vratih ostankov. Ti pa hodiš gotovo ravno takrat okrog ljudi, kadar so zbrani pri mizi. Saj ne zamerim ljudem, če se jim vzdiguje, ko zagledajo tvoj šiljasti nos, brez zobe čeljusti in koščeno brado. Vidiš, tako je. Saj vidim, da ne znaš drugače, zato je pa boljše, da skleneš kar tukaj pred mano, še danes umreti. Tako boš rešena sama in ljudje, ki te ne vidijo radi. Ne glej me tako černo in tako trmasto.

Zazibala se ji je glava malo na desno in levo, kakor bi se hotela namrdniti, je zavrtela oči v globokih jamah, da se je videlo nekaj belega in spodnjo čeljust je pomaknila še bolj ven.

»Glej, ti boš torej umrl, a jaz jaz ne morem in ne smem.«

»Zakaj pa spet to?«

»Ker mi je usojeno, živeti do konca sveta.«

»Haha, kaj pa, recimo, če te ubijem zdaj jaz, ko imam tako lepo priliko. Pomisli, s tvojo palico te potolčem čisto nalahno po črepinji, pa te ni in svet mi bo hvaležen za ta umor.«

(Konec prihodnjega)

Krajčevina. Vaše pošteno vojaško čustvo bo našlo za ta roparski napad pravo mero zaničevanja. V preteklih letih smo premagali marsikatero težko uro. Izvojevali bomo častno tudi novi boj, zvesti svoji prisegi zastavam Najvišjega vojnega gospoda. Bog z Vami!

Nadvojvoda Friderik,
feldmaršal.

Neodkritostni do zadnjega.

Z Dunaja poročajo: Rumunski min. predsednik Bratianu je še v nedeljo sprejel našega poslanika grofa Czernina ter mu je izjavil, da hoče in more ostati nevtralen, da bo ostal nevtralen in da bo to dokazal tudi kronski svet, ki se vrši popoldne. Medtem pa se je nahajal od zunanega ministra Porumbara za podpisani dokument z vojno napovedjo že v rokah dunajskega poslanika Mavrocordata, ki ga je izročil našemu zunanjemu ministru nekaj minut pred 9. zvečer, akoravno je bil dokument datiran »27. avgusta ob 9. zvečer! V soboto 26. avg. je bil grof Czernin tudi še pri kralju Ferdinandu, ki mu je izjavil, da noče vojne in da upa, da se bo izrekel kronski svet za nadaljno nevtralnost.

Nizozemska prevzela zastopstvo naših interesov.

Avstrijsko zunanje ministrstvo je zaprosilo nizozemsko vlado, da naj prevzame varstvo interesov naših državljanov na Rumunskem.

V dunajskem romunskem poslanstvu.

Z Dunaja poročajo: Rumunski poslanik Mavrocordato odpotuje najbrž še tekom tega tedna preko Švice domov. Pred poslopjem poslanstva vlada mir. Člani poslanstva so zbrani v pisarnah, kamor prihaja mnogo Rumunov po informacije. Poslanik sam se je umaknil v svoj kabinet ter ne sprejema nikogar.

Beg naših in nemških državljanov iz Rumunije.

Iz Brassa (Kronstadta) poročajo: Od včeraj prihaja iz Bukarešte veliko število avstrijskih, ogrskih in nemških podanikov, ki pripovedujejo, da je vzbudila vojna napoved celo med rusofili splošno presenečenje. Pričakovali so jo šele za poznejši čas. V soboto zvečer je prišlo v Brasso tudi več uradnikov avstrijskega in nemškega bukareškega poslanstva, ki so pripeljali seboj vse važne dokumente iz poslaniških arhivov.

Dunajski in berlinski listi o novih vojnih napovedih.

Naravno je, da se bavijo vsi listi z vojno napovedjo Rumunije Avstro-Ogrski in z vojno napovedjo Italije Nemčiji.

Dunajski listi so mnenja, da se je Italija z vojno napovedjo Nemčiji uklonila zapovedi Anglije in prigovarjanju njenih zaveznic, da pa ta vojna napoved ne bo čisto nič premenila vojaškega položaja. Glede vojne napovedi Rumunije pravijo dunajski listi, da se je zgodila istočasno, kakor vojna napoved Italije, kar kaže na skupno režijo. Presenetila ni vojna napoved nikogar in vstop Rumunije v vojno ne bo nič premenil ugodnega vojnega položaja.

Berlinski listi pravijo tudi, da jih vojna napoved Rumunije ni presenetila. »Vossische Zeitung« opozarja, da je nastop Rumunije dal Bolgarski nov vojaški in politični cilj in pokazal Turčiji rusko nevarnost. Iz Amsterdama poročajo: Poleg Bukovine in Sedmograške je zahteval Bratianu tudi ves Banat in neki okraj v Srbiji, kjer baje stanujejo Romuni ter vso Besarabijo. Ententa je obljubila, da bo brez pridržka izpolnila vse zahteve Rumunske.

Sklicanje parlamenta.

Bukarešta, 28. avgusta. Parlament je sklican k izrednemu zasedanju. Vlada mu predloži prvo vojno kreditno predlogo, glasečo se na 200 milijonov frankov.

Iz Bukarešte poročajo: Parlament se sestane v četrtek ali petek. Do takrat bo najbrž sestavljena tudi nova narodna (koalična) vlada, v kateri bodo zastopane vse stranke.

31., 32. in 33. vojna napoved.

Zvečer 27. avgusta je izbruhnila vojna med monarhijo in Rumunijo, z 28. avgustom pa je nastopilo vojno stanje med Italijo in Nemčijo ter med Nemčijo in Rumunijo. Tako sta se dosedanjim 30 vojnim napovedim pridružile še 31. in 32. Prvih 30 vojnih napovedi se je izvršilo: 28. julija 1914 Avstrija Srbiji, Nemčija Rusiji 1. avgusta 1914, Nemčija Franciji 3. avgusta 1914, Nemčija Belgiji 3. avgusta 1914, Anglija Nemčiji 4. avgusta, Avstrija Rusiji 6. avgusta, Srbija Nemčiji 6. avgusta, Črna gora Avstriji 7. avgusta, Črna gora Nemčiji 9. avgusta, Francija Avstriji 10. avgusta, Anglija Avstriji 12. avgusta, Japonska Nemčiji 23. avgusta, Avstrija Japonski 24. avgusta, Avstrija Belgiji 28. avgusta, Rusija Turčiji 3. novembra, Črna gora Turčiji 3. novembra, Srbija Turčiji 3. novembra, Japonska Turčiji 3. novembra, Anglija Turčiji 5. novembra, Francija

Predsednik ogrskega državnega zbora Beothy je izjavil: Madžarski narod bo z najskrajnejšo odločnostjo maščeval perfidni roparski napad, vražji načrt sovražnikov se bo razbil ob naši in naših zaveznikov sili. Rumunske vojne napovedi ne smemo podcenjevati, toda s popolnim zaupanjem se smemo ozirati v bodočnost, kajti z združenimi močmi bodemo tudi tega sovražnika premagali.

Naziranje v Parizu.

Berna, 28. avgusta. Izvestje iz Pariza pravi: Če intervirna Rumunija, se ima četverozveza za to zahvaliti prvič pač ruskim uspehom, drugič pa navzočnosti svoje armade v Makedoniji. Če bi tam ne bilo Sarailove armade, bi Bolgari držali Rumune v šahu. Tako pa mora biti pri Rumunih velika izkušnja, planiti na Bolgarijo, ko bo na jugu angažirana. Za rumunsko politiko ni merodajno samo sedmograško vprašanje. Rumunija ima nujen interes, da ne postane Bolgarska najmočnejša dežela na Balkanu. Če bi Bolgarska od svoje zveze s centralnimi državama imela velik dobiček, bi postal položaj za Rumunijo prejel ali slej jako nevaren, kajti Bolgari ne priznavajo pogodb iz leta 1913. in hočejo Dobrudžo zopet dobiti ter postati prva sila na Balkanu. Zato nima Rumunija interesa na tem, da bi zaveznice Bolgarske dosegle zmago in zato bo porabila vsako priliko, da plane nad Bolgarsko.

V Bukarešti pred vojno napovedjo.

»Az Est« piše: Še predno je bila vojna napovedana, so krožile tu vesti o mobilizaciji. Kralj in vlada so hoteli dati tujim državljanom časa da odpotujejo. O polnočje je imel naš poslanik grof Czernin daljše posvetovanje z Bratianom. Ob pol 3. zjutraj sta dala nemški in avstro-ogrski poslanik zbuditi iver uradnikov vojne žitne družbe in člane kolonije in jim sporočiti, da naj čim prej odpotujejo. Zjutraj so bili kolodvori prenapolnjeni z izseljenci.

Manifestacije in demonstracije v Bukarešti.

Rusom prijazni sloji so dne 27. avgusta uprizorili v Bukarešti celo vrsto manifestacij za entento. Socijalni demokrati in konservativci so uprizorili protidemonstracije ter je prišlo na cestah do hudih spopadov, tako da je morala policija poseči vmes. Protivojne demonstracije so na dnevnem redu.

Poziv romunskim državljanom.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Korespondenca Wilhelm javlja: Vsi romunski državljani brez izjeme se pozivljajo, da se tekom 48 ur zglasijo pri policijskem uradu svojega bivališča s svojimi osebnimi dokumenti in z listinami o svojih rodbinskih razmerah.

Pogodba Romunske z entento.

»Adeverul« je poročal, da je sklenila Rumunska 15. t. m. z entento diplomatsko, in pred par dnevi tudi vojaško zvezo.

Skromne zahteve Bratianu.

Iz Amsterdama poročajo: Poleg Bukovine in Sedmograške je zahteval Bratianu tudi ves Banat in neki okraj v Srbiji, kjer baje stanujejo Romuni ter vso Besarabijo. Ententa je obljubila, da bo brez pridržka izpolnila vse zahteve Rumunske.

Sklicanje parlamenta.

Bukarešta, 28. avgusta. Parlament je sklican k izrednemu zasedanju. Vlada mu predloži prvo vojno kreditno predlogo, glasečo se na 200 milijonov frankov.

Iz Bukarešte poročajo: Parlament se sestane v četrtek ali petek. Do takrat bo najbrž sestavljena tudi nova narodna (koalična) vlada, v kateri bodo zastopane vse stranke.

31., 32. in 33. vojna napoved.

Zvečer 27. avgusta je izbruhnila vojna med monarhijo in Rumunijo, z 28. avgustom pa je nastopilo vojno stanje med Italijo in Nemčijo ter med Nemčijo in Rumunijo. Tako sta se dosedanjim 30 vojnim napovedim pridružile še 31. in 32. Prvih 30 vojnih napovedi se je izvršilo: 28. julija 1914 Avstrija Srbiji, Nemčija Rusiji 1. avgusta 1914, Nemčija Franciji 3. avgusta 1914, Nemčija Belgiji 3. avgusta 1914, Anglija Nemčiji 4. avgusta, Avstrija Rusiji 6. avgusta, Srbija Nemčiji 6. avgusta, Črna gora Avstriji 7. avgusta, Črna gora Nemčiji 9. avgusta, Francija Avstriji 10. avgusta, Anglija Avstriji 12. avgusta, Japonska Nemčiji 23. avgusta, Avstrija Japonski 24. avgusta, Avstrija Belgiji 28. avgusta, Rusija Turčiji 3. novembra, Črna gora Turčiji 3. novembra, Srbija Turčiji 3. novembra, Japonska Turčiji 3. novembra, Anglija Turčiji 5. novembra, Francija

Turčiji 5. novembra, Belgija Turčiji 7. novembra 1914, Italija Avstriji 23. maja 1915, Italija Turčiji 20. avgusta 1915, Bolgarija Srbiji 14. oktobra 1915, Anglija Bolgariji 15. oktobra, Francija Bolgariji 16. oktobra, Italija Bolgariji 18. oktobra, Črna gora Bolgariji 18. oktobra, Rusija Bolgariji 22. oktobra 1915, Nemčija Portugalski 9. marca 1916. Rumunsko-avstrijski in romunsko-nemški vojni bodo sledile še romunsko-bolgarska in romunsko-turška, torej še 34. in 35. vojna napoved. Od vseh evropskih držav so nevtralne le še Švedska, Norveška in Danska, Švica in Španija ter Grška.

Romunska armada.

Organizator romunske brambne sile je pokojni kralj Karel, kateremu je bila vzor nemška armada. Pozneje so se pojavili močni francoski vplivi in mlajši romunski častniški naraščaj je vzgojen zelo v francoskem duhu. Rumunija ima seveda splošno vojaško dolžnost, ki traja od 21. do 46. leta. Romunski vojak služi 7 let pri aktivni armadi, in sicer 2 leti (pri pehoti), oziroma 3 leta (pri ostalih strokah) v aktivni službi (pod zastavo), ostala leta v dopolnilnih zborih, ki se sklicujejo od časa do časa k orožnim vajam; 12 let traja služba v rezervi in 6 let v milici (črni vojski). Aktivna in rezervna vojska tvorita takozvano operativno armado, milica je po organizacijskem statusu določena za službo v etapnem prostoru in v notranjosti države. (Kakor znano, je sedanja vojna razlika med operativno armado in črno vojsko popolnoma izbrisala.) Romunska armada je razdeljena v pet armadnih zborov z 10 pehotnimi divizijami, 10 brigadami pehote in 10 brigadami artiljerije. Vsaka divizija sestoji iz dveh brigad pehote (po 2 polka = 6 bataljonov), iz 1 lovškega polka, treh eskadron, 1 artiljerijske brigade (2 polka po 6 baterij, vsaka s 4 topovi), 1 pionirske stotnije, potrebnega trenja in tehničnih čet.

V vojni se mobilizira poleg 5 armadnih zborov še takozvano armadno zapovedništvo, ki razpolaga s 5 rezervnimi pehotnimi divizijami in 2 divizijama konjenice. Vsak armadni zbor razpolaga v vojni s 3 divizijami pehote, in poleg ostalih čet še z 1 divizijo havbic, 1 telegrafnim oddelkom, 1 pontonskim bataljonom, municijskimi in tehničnimi ter sanitetnimi kolonami. Armadnemu zapovedništvu neposredno podrejene pa so gorske havbice in možnarji, 14 graničarskih stotnij, avijatični park in železničarski bataljon.

Romunska armada se spopolnuje iz divizijskih dopolnilnih okrajev. Kontingent je znašal leta 1913/14 48.000 + 4000 mož, število za vojaško službo sploh sposobnih znaša vsako leto 75.000. Zgoraj omenjenih 4000 letnih rekrutov pride vsako leto v posebne oddelke, podobne našim nadomestnim bataljonom. Vendar so ti oddelki stalni in menjajo le vsako leto po večkrat svoje moštvo, ki se izvežba in zopet odide.

Mirovno stanje romunske armade je znašalo leta 1913. 6000 častnikov in vojaških uradnikov, 5300 podčastnikov, 81.900 mož in 24.000 konj.

V vojni sestoji romunska operativna armada (brez nadomestnih in garnizijskih čet ter brez milice) iz 220 bataljonov, 14 graničarskih stotnij, 83 eskadronov, 174 baterij, 19 stotnij trdnjavske artiljerije in 30 tehničnih stotnij, skupaj 250.000 pušk, 18.000 sabelj (jezdecev), 700 modernih topov in 300 strojnih pušk. S pomočjo nadomestnega, že izvežbanega moštva pa je mogoče ustvariti v najkrajšem času nove formacije tako, da je vojno silo Rumunije ceniti na najmanj 500.000 mož.

Romunska armada je dobro oporožena. Pehota ima Manliherce, kalibra 6-5 mm, kavalerija karabinerje istega sistema, artiljerija je opremljena večinoma s 7-5 cm brzostrelnimi topovi Kruppovega izdelka. Poljska uniforma je zeleno-siva.

Tekom vojne je Rumunija zlasti spopolnila svojo artiljerijo, zlasti s težkimi topovi. Tudi je razširila organizacijo svoje pehote na podlagi mirovnega stanja 119.000 mož mesto dosedanjih 85.000 mož. Reorganizacija armade je vodil generalni tajnik romunskega vojnega ministrstva general Iliescu, ki je designiran tudi za načelnika romunskega generalnega štaba in torej za prvega zapovednika romunskih vojnih operacij.

Romunska mornarica je šele v povojih. Projektiranih je sicer 6 modernih križark ter 12 torpednih rušilcev, toda od teh menda še ni niti ene ladja dograjena. Pač pa ima Rumunija 13 torpedovk in 4 moderne monitorje, ki jih uporablja na Donavi. K donavski floti bi prišleti tudi nekaj starih topničark.

POHOD RUSKE ARMADE SKOZI ROMUNIJU.

Curli, 28. avgusta. Prehod ruskih čet, ki korakajo proti Bolgariji, se je pričel. Značilno za romunsko politiko je dejstvo, da so ruski polki v trenutku, ko je Bratianu napravil nemškemu in avstrijskemu poslaniku govoril še o nevtralnosti, že korakali po romunskem ozemlju. Poroča se, da določa vojaška konvencija med Rumunijo in Rusijo takojšnjo kooperacijo romunske in ruske armade proti Bolgariji. Rumunski generalni štab bo zastopal v ruskem glavnem stanu general Goranda.

Romunski vojni načrt.

Romunski general Gardescu piše v »Adeveruluc«: Ne smemo se vdajati iluzijam glede terenskih težav v ozemlju, čez katero moramo priti in glede avstro-ogrškega odpora. Dve tretjini 500 kilometrov dolge črte od Kronstadta do reke Tise sta gorati in je manevriranje v teh pokrajinah jako težavno. Od Karpat do gališke meje ni več kakor 250 kilometrov, a vzlic temu so Avstriji in Nemci rabili en mesec, predno so Ruse pregnali iz Galicije. Računati je, da bomo rabili vsaj eno leto, predno dobimo Sedmograško. — General Gardescu pravi dalje, da Rumunska ne začne vojne proti Bolgariji in da hoče zasesti le romunska ozemlja Avstro-Ogrske. Uresničenje naših narodnih idealov, piše general, ne moremo doseči z lastnimi sredstvi in zato je vsak uspeh četverozveze korak do ustanovitve velike Rumunije. A da zanesljivo dosežemo svoj cilj, moramo imeti pri sklepanju miru vsa ta ozemlja zase-

dena. Najbrž bodo imele ruske armade na vzhodni fronti toliko dela, da ne bodo mogli pogrešati milijona mož v svrhu, da bi šli čez Beskide na Budimpešto, nego bodo nam prepuščili, da skupno s silami v Solunu in z italijanskimi četami to težko vprašanje rešimo. Predno začnemo napad na Karpate, se mora začeti akcija v Solunu in bo morala poseči vmes ruska armada 150.000 do 200.000 mož, ki pojde v Dobrudžo.

Novi šef romunskega generalnega štaba.

General Avarescu, poveljnik prvega armadnega zbora, bo baje imenovan za načelnika romunskega generalnega štaba.

Nov romunski vojaški ataše v Petrogradu.

Na mesto polkovnika Holbana je imenovan major Dumitru za romunskega vojaškega atašea v Petrogradu.

Municija za Romunsko.

Francoski viri zatrjujejo, da se je izdelovanje municije na Rumunskem zadnje mesece silno povzdignilo. Sedaj dela municijo nad 470 municijskih delavnic in tovarnen.

Novi cilji za Bolgarsko.

»Vossische Ztg.« pravi v razmotrivanju novega vojnega položaja: Tudi na naši strani je vojna napoved Romunske spravila v tek nove sile. Z nepritajenim veseljem zasledujemo bolgarski politiki dogodke v Rumuniji. Za Bolgarsko pomeni nastop Romunske nove vojaške in politične cilje.

Prvi boji na romunski fronti.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Vzhodno bojišče.

Armadna fronta generala kavalrije nadvojvode Karla.

Ob jugu - vzhodnih in vzhodnih mejah Ogrske je izmenjaval naš novi sovražnik, Rumunija, v zavratnem napadu včeraj zvečer prve strele z našimi obmejnimi postojankami. V Rotenturmskem prelazu in na prelazu jugo - zapadno in južno od Braša so stopile danes zjutraj že prednje čete v boj ter so pripeljale prve vjetnike.

V Karpatih smo z velikimi izgubami za sovražnika zavrnili severozapadno od gore Kokul močen ruski napad. Tudi severno od Marjampola se je končal včeraj zvečer izvršeni sunek za Ruse s popolnim neuspehom. Povsod smo jih, deloma v protinapadu, zavrnili ter so pustili Rusi mnogo vjetnikov v naših rokah.

Armadna fronta generala feldmaršala von Hindenburga.

Armadna generalobersta von Tersztianszkega je preprečila poskušene ruske napade. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan:

Vzhodno bojišče.

Armadna fronta generala feldmaršala von Hindenburga.

Pri Lenevadnu je prinesel sunek patrulje 2 častnika in 37 mož vjetih. Severovzhodno od Svinjuhov (v loku pri Lucku) so zavrnile avstro-ogrške čete napade ruskih oddelkov.

Armadna fronta generala kavalrije nadvojvode Karla.

Severno od Dnjestra so prodrele zvečer močne ruske sile v napad. Z nočnim protisunkom smo popolnoma izenačili sovražni uspeh pri Delevju, ki ga je imel izpočetka. Boji proti severu se med Tolstobabi in Zavalovom pod učinkom zapornega ognja napadalne čete niso mogle razviti iz napadalnih pozicij. V Karpatih smo zavrnili ruske sunke proti višinskomu grebenu severozapadno od Kokula in na Stari Vipčini. Ob sedmograški meji smo dobili vjetnike.

Vrhovno armadno vodstvo.

V nedeljo ob 9. zvečer so počile ob romunski meji prve puške. Včeraj zjutraj se je pričel boj med obojestranskimi sprednjimi četami. Rumunji bojejo očividno forsirati prela-

ze, ki vodijo od juga sem v južno Sedmograško. Udariti hočejo proti Sibinju (Nagy Szeben) skozi ozko sotesko reke Alute, ki se ji pravi Veres torony szoros (prelaz Rdečega stolpa) ter skušajo forsirati prelaze jugozapadno in južno Braša (Brasso), izmed katerih je najbolj znana soteska Predeal, skozi katero teče železnica iz Braša na Ploeste in v Bukarešto. Boji, ki so se odigrali, so seveda le začetni boji. Da potekajo za nas ugodno, o tem pričajo romunski vjetniki, ki so jih naše čete že prvi dan zarobile.

V ponedeljek je postalo tudi na ruskem bojišču zopet živahnejše. V Karpatih in v vzhodni Galiciji pričenjajo Rusi z novimi napadi. Posebno silnosozagatalne ruske čete na našo fronto pri Delevju severno Marjampola, kjer so bile pozneje z močnim protisunkom zopet vržene nazaj; med Tolstobabi (vzhodno Horozanke) in Zavalovom ob Zloti Lipi se je ruski napad zadušil že v našem zapornem ognju. Živahnost ruskih čet je gotovo v zvezi z operacijami romunske armade. Najbrž hočejo Rusi sedaj svojo ofenzivo zopet obnoviti.

Cesar Viljem v Krakovu.

Cesar Viljem se je mudil v soboto v Vjelčki in Krakovu. Na kolodvoru sta ga pozdravila fml. pl. Lavrič in polkovnik Grimm, občinstvo mu je prirejalo živahne ovacije.

Pred navalom na Kovel.

»Az Est« javlja: Korespondent ABC je imel z generalom Ivanovom razgovor, v katerem je ruski general izjavil, da so Rusi koncentrirali na fronti pred Kovelom 800.000 mož, s katerimi hočejo za vsako ceno predreti nemško fronto.

Izgube ruskih čet v Bukovini.

»Az Est« javlja: Pri ljutih napadih v bukovinskih gorah so utrpeli Rusi izredno velike izgube. Njihova pehota je bila decimirana. Iz Burdunenov poročajo, da postajajo Rusi vsled svojih izrednih izgub v Bukovini vedno bolj zbegani. Karpatski vrhovi so pokriti z ruskimi mrličmi.

Novi vpoklici na Ruskem.

Iz Petrograda poročajo: Na dan 28. avgusta so poklicani pod orožje kavkaški in turkeštanski rezervisti.

PRVI BOJI OB ROMUNSKI MEJI.

Malo ur po romunski vojni napovedi je prišlo na skrajnem južnem krilu armade nadvojvode Karla že do spopadov med avstro-ogrskimi in romunskimi četami. Naše armadno vodstvo je spoznalo kritičnost razmerja z Romunsko ter se je seveda primerno vojaško pripravilo ter zasedlo prelaze preko južnih Karpatov, kjer je bilo pričakovati, da bodo poskusili Rumuni vdreti. Na prostoru kakih 120 km zračne črte so se vršili 27. avgusta prvi obmejni boji z romunsko infanterijo. Zdi se, da je izbrala Rumunska kot glavno točko za svoj sunek prelaz ob reki Aluti (Rotenturm pass ali Varaszkom

szoros) južno od Sibinja (Hermanstadta). Tam hočejo prekoračiti razmeroma nizke višine, ker je prodiranje preko Sibinskih gora in Braških gora pretežno, saj se dvigajo gore v teh gorovjih do 2500 m visoko. Bolj proti vzhodu so poskušali prekoračiti mejo na mnogo bolj važnem prelazu v Braških gorah. 1040 m visoki Tömöški prelaz, preko katerega gre izborna cesta iz Sedmograške na Romunsko ter železnica Braš - Sinaja - Bukarešta. Povsod so naše obmejne straže zavrnili Romunce že pri prvem poskusu priti na naše ozemlje.

V prelazu Alute je prišlo do boja tekom katerega so naše čete zavržile dva romunska bataljona. Tu so imeli Romuni tudi prve svoje mrtve. Ob romunski meji si je prebivalstvo lahko oddahnilo, saj je prišlo po nezgodno dolgi dobi napetja do gotovosti.

Cetverozveza pozivlja Grško na intervencijo.

Pariz, 27. avgusta. (K. u.) »Petit Parisien« poroča k poročilu atenskega lista »Patris« o dogovoru ententnih držav glede vojaškega in političnega položaja Grške: Zavezniki ne morejo pripustiti, da bi bilo njih desno krilo ogroženo vsled bolgarskega prodiranja. Upravičeni so k vprašanju ali ne pomeni nedelavnost grškega generalnega štaba skrivanje. Z ozirom na javno mnenje na Grškem smo upravičeni staviti nove zahteve, ker moramo štiti Grško pred vpadom Bolgarov in moramo pozvati Grško, da sodeluje pri svoji lastni obrambi.

Prve nove zahteve entente v Atenah.

Preko Curiha poročajo: Potrijuje se, da hoče ententa sedaj tudi Grško prisiliti v vojno. Poslaniki četverozveze so zahtevali od Zaimisa odpuščanje načelnika generalnega štaba Dusmanisa (se je že zgodilo op. ur.) ter demisijo vojnega in notranjega ministra, ki da so vsi v tajnem sporazumu z Bolgari. General Dusmanis je notranjega ministra obvestil, da obstoja zarota proti generalnemu štabu in da ga je nameraval ravnatelj venizelističnega glasila »Neu Hellas« umoriti. Venizelisti sklicujejo nove shode. Izdana je parola, da naj pridejo Venizelosi pripravljeni oboroženi.

Novi šef grškega generalnega štaba.

Iz Zeneve: »Agence Havas« poroča iz Aten: Načelnik generalnega štaba Dusmanis in podšef polkovnik Metaksas sta bila s kraljevsko odredbo odpuščena. General Moscopulos, poveljnik tretjega grškega armadnega zbora, je bil imenovan za načelnika generalnega štaba. To imenovanje je vzbudilo veliko senzacijo. Moscopulos je bil poveljnik v Solunu stoječih grških čet, je prijazen ententi ter prijatelj Sarraila. Zato vzbuja to imenovanje tem večjo pozornost.

Zaimis odstopi?

Pariški listi poročajo brez dvoma iz venizelističnega vira, da je ponudil Zaimis grškemu kralju svojo demisijo ker vlada v grškem častniškem zboru zaradi njegovega Bolgarski prijaznega stališča needinost.

Politični položaj na Grškem.

»Times« poroča: Vlada se še ni odločila za odgovitve volitev. Z ozirom na dejstvo, da je ententa zahtevala volitve, se naj njeni poslaniki izrečejo, ali so volitve pri sedanjem stanju razmer v Makedoniji še mogoče ali ne. Tudi se naj četverozveza izjavi, ali naj Zaimis ostane še nadalje na krmilu ali ne.

Boji med Bolgari in grškimi četami.

Zeneva, 28. avgusta. »Matin« javlja iz Soluna: Bolgari so napadli trdnjavo Staripla. Grški poveljnik se jim je trdno uprl. Bolgari so mogli trdnjavo še le zasesti, ko je poveljnik sredi braniteljev padel. O položaju v Seresu še ni nikakih poročil.

Lugano, 28. avgusta. »Secolo« javlja iz Soluna: Vesti o navodnem odporu Grkov ni smatrati za resne. Pripetili so se le neznatni spopadi, pri katerih so venizelistični častniki poskušali načuvati čete k odporu. Bolgari Seresa niso zasedli ter so se zadovoljili s tem, da so zasedli višine proti trdnjavi. Venizelistična akcija v vzhodni Makedoniji se nadaljuje, pa ni našla odziva pri prebivalstvu.

Zeneva, 28. avgusta. Lyonski listi poročajo iz Soluna: Grška divizija, ki je branila Seres proti Bolgarom, je imela 500 mrtvih, med njimi 16 častnikov in 780 ranjenih. V Kavali se nahaja 100.000 beguncev iz vzhodne Makedonije.

Grki in Bolgari.

Lugano, 27. avgusta. (Kor. ur.) Zdi se, da je, kakor poročajo italijan-

ski listi, grški ministrski predsednik Zaimis izjavil napram angleškemu in ruskemu poslaniku, ki sta bila dolgo pri njem na obisku ter napram srbskemu ministrskemu predsedniku Pašiću, ki se je mudil nekaj dni v Atenah, izjavil, da ne more sklepati nobenih političnih novotarij, ker ima njegov kabinet po želji entente same, le provizoričen značaj. Ententa skuša sedaj, ker niti polkovnik Christodulos ni ostal zvest svoj bojaželjnosti proti Bolgarom in ker so drugi grški oddelki oddali samo par strelov na tBolgare, pridobiti podčastnike ter Italijane in Žide v Solunu. Pri podčastnikih in makedonskih rezervistih se ententi to ni posrečilo. »Secolo« poroča iz Aten, da so dobile vse grške civilne oblasti v bolgarskem invazijskem ozemlju ukaz, da morajo ostati na svojem mestu.

Kurs grške politike.

»Secolo« poroča: Dne 23. t. m. je imel Venizelos v svoji hiši veliko zborovanje politikov, ki so sklenili sklicati za nedeljo veliko ljudsko zborovanje za vojno proti Bolgarski na strani entente. Zopetni vstop Venizelosa na čelu naroda v javno življenje je provzročil na Grškem veliko

gibanje. Še je dvomljivo, ali se bo Venizelosu posrečilo izpremeniti smer grške politike zlasti z ozirom na neomajno voljo skrajno Nemcem prijaznega kralja in z ozirom na zvesto - udanost skoraj vse grške vojske svojemu kralju.

Pašić v Atenah.

Atene, 26. avgusta. Srbski ministrski predsednik Pašić je prisel čez Patras v Atene.

Bern, 28. avgusta. Iz Aten poročajo: Min. predsednik Pašić je imel zadnje dni številne konference z Venizelosom. V petek se je sestal z romunskim poslanikom, na kar sta se oba podala k ruskemu poslaniku. Venizelistični listi trdijo z veliko vneto, da je srbsko-grška pogodba (katere tekst smo pred nekaj dnevi objavili op. ur.) še veljavna ter pravijo, da je vsled intervencije Romunije prišel odločilni trenutek tudi za Grško, ki se mora postaviti na stran entente.

Predsednik grškega parlamenta umrl.

Pariz, 26. avgusta. (Kor. urad.) Agence Havas poroča s Krfa: Predsednik grške zbornice Mihael Theodokis je umrl.

Vojna na Balkanu.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Jugovzhodno bojišče.

Pri c. in kr. bojnih silah ničesar pomembnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Wolfiov urad poroča:

Veliki glavni stan:

Balkansko bojišče.

Ob fronti pri Mogleni so se Bolgari polastili višine južno od Zborška. Ob Ciganski planini so se ponesrečili srbski protisunk.

Vrhovno armadno vodstvo.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

26. avgusta. Orijentska armada. Na desnem krilu od časa do časa delovanje obeh artiljerij v okolici Tenkikej. Na levem bregu Strume angleška artiljerija neprestano obstreljuje sovražne pozicije. V pokrajini Belašice Planine nekaj bojev med patruljami. V centru topovski ogenj srednje ljutosti, ki je bil v okolici Dojdranskega jezera jako živahen. Zapadno Vardarja in na srbski fronti severozapadno Kukurza so izvršili Bolgari 6 protinapadov v smeri na Vetrenik, bili pa so na celi črti odbiti. Utrpeli so krvav neuspeh ter se pod stalnim pritiskom srbskih čet ljuto se braneč umikajo. Na levem krilu se nadaljujejo srditi boji v okolici Ostrova. Severno ceste na Ostrovo so obstre-

ljevali Srbi bolgarsko napadalno krdelo, ki se je približalo našim črtam do 150 m ter so mu prizadjali jako velike izgube. Pred enim samim strelskim jarkom smo našli 200 mrtvih Bolgarov. Zapadno Ostrovskega jezera so naši eksponirani oddelki lahno napredovali. Sovražnik tu ni poskušal napadati. Južno od jezera so se končali delni boji za Srbe ugodno. Kakor izpovedujejo vjetniki, so bile bolgarske izgube v okolici Ostrova znatne, zlasti vsled ognja srbske artiljerije, ki nesporno nadkriljuje bolgarsko artiljerijo.

27. avgusta. Na fronti ob Strumi je obstreljevala naša artiljerija nadalje sovražne naprave. Ogenj naših baterij je razpršil en bolgarski bataljon. Od časa do časa kanoada ob Dojdranskem jezeru. Pri Madjagu, zapadno od Vardarja, so obnovili Bolgari poskuse napasti Veternik. Severozapadno od Kukurza je zlomil ogenj srbske artiljerije pet zaporednih skrajno silnih napadov. V okolici Ostrovskega jezera trajajo boji z ljutostjo, zlasti zapadno in severozapadno od jezera, kjer smo zavrnili s protinapadi srbske infanterije več bolgarskih napadov.

Dne 25. avgusta sta obstreljevala dva monitorja in ena angleška križarska fote Kavale, ki so vsi razen enega zasedeni od Bolgarov.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

25. avgusta. Naše čete so navzlic bolgarskemu odporu razdrle tri mostove severno Neohora med Pansom, Koprisi in Kučukom.

Italijani ob solunski fronti.

Nepotrjena privatna poročila pravijo, da imajo Italijani na solunski fronti 35.000 mož.

Vojna z Italijo.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Italijansko bojišče.

V Cauriolu so se vršili zopet silni boji. Ko se je sovražni napad ponesrečil v našem topovskem ognju, se je posrečilo nekemu italijanskemu oddelku zvečer z močno podporo artiljerije vdreti v našo pozicijo na vrhu. Danes jutraj je vrgel protisunek sovražnika zopet ven.

Ob prtmorski fronti je italijanska artiljerija živahno obstreljevala goru Sv. Gabrijela in pokrajino pri Novi vasi.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

26. avgusta. V gorskem ozemlju našega bojišča so se vršila nova za nas srečna podjetja. V dolini Posine je bil napad proti našim pozicijam na hribu Seluggiu odbit. Sovražnik je vtrpel težke izgube in je pustil nekaj vjetnikov v naših rokah. V Fasanskih Alpah smo se pomaknili dalje proti Cauriolu. Naš pritisk v Travnigolu traja krepko dalje. Zavrnili smo sovražne protinapad na severno pobočje Col Bercon. V dolini Travenanzes, zgornja dolina Boite, smo dobili prosto-

ra tudi vzdolž pobočja tretjega tofanskega vrha. Na hribu Piano smo zavojevali močan okop onostran Forcelle del Castratti, pri čemur je ostalo okoli 30 vjetnikov, med njimi 1 oficir, v naših rokah. Na to pričet protinapad je bil takoj zavrnjen. Na ostali fronti topovski boji. Lastna letalska skupina je metala bombe na kolodvor v San Christophorus severno Caidonskega jezera, ki so proizročile težke poškodbe. Jedno letalo se ni vrnilo. Pri Gorici je prisilil jeden naših letalcev po trdem boju neko sovražno letalo, da je pristalo v bližini Ajševica.

27. avgusta. V nekaterih oddelkih trentinske fronte živahen sovražni ogenj iz topov metal bomb in iz pušk, ne da bi sledil infanterijski napad. Naša artiljerija je odgovorila učinkovito in je porušila približevalna dela na severnem pobočju hriba Cimone, Val Astico. Pri izviku potoka Digno, gorenja Pivska dolina, smo razširili svojo posest na Cima Vallone proti severu. V goriškem odseku in na kraški planoti zvišano sovražno artiljerijsko delovanje proti soškim mostovom in črti ob Dolu. Nekaj granat je padlo na Gorico in Romans.

Italijanske oficirske izgube.

Dunaj, 27. avgusta. (Kor. urad.) Iz privatne statistike o italijanskih oficirskih izgubah do 25. avg. sta

di skupna izguba 4322 oficirjev, ki se porazdeli na posamezne čine takole: 9 generalov, 93 polkovnikov in podpolkovnikov, 154 majorjev, 803 stotniki, 683 nadporočnikov, 2571 poročnikov in 3 vojaški kaplani.

Palazzo di Venezia v Rimu.

Avstrijska država ima že dolga desetletja v Rimu znamenito palačo, imenovano »Palazzo di Venezia«. V tej palači je bilo nastanjen avstrijsko poslaništvo pri papežu. Zdaj je italijanska vlada to palačo zaplenila. Dotični dekret pravi: »Z ozirom na italijanski značaj Palazza di Venezia v Rimu, ki je zgodovinsko neločljiv od Benetk, ter z ozirom na brezštevilne in grozne kršitve mednarodnega prava, ki jih počenja Avstro-Ogrska v sedanji vojni in z ozirom na poškodbe, storjene brez vsakega vojaškega vzroka na spomenikih in poslopih v Benetkah, se kot povračilo in pravično represalijo Italije po zaslišanju ministrskega sveta in na predlog ministrskega predsednika določa: Palazza di Venezia v Rimu postane z razglasitvijo pričujoče odredbe del državnega imetja. Finančni minister bo odgovorno z ministrstvom zunanjih del, z ministrom notranjih del, z ministrom pravice ter bogocastja in prosvete izvršil prevzetje v last te palače po dovolitvi roka, v katerem zamore zastopnik interesov Avstro-Ogrske vse arhive, dokumente in premičnine, ki pripadajo avstrijskemu poslaništvu pri sv. stolici, spraviti kam drugam. Rok ne sme segati čez 31. oktober 1916.

DROBNE VESTI IZ ITALIJE.

V Trevisu so postavili pod državno nadzorstvo trgovsko podjetje avstrijskega podanika Niesnerja in tovarno Nemca Krulla, v Jakinu plinarno in elektrarno, podjetje neke nemške družbe, v Florenci knjigarno Olschki in konfekcijo Usenbenz. Okrožnica notranjega ministrstva na prefekte odreja hitro postopanje proti avstro-ogrskim, bolgarskim, turškim in nemškim podjetjem, da se jih postavi pod državno nadzorstvo in se vporabi proti njim še morebitne dalekosežnejše odredbe.

Italija in Nemčija.

Širši javnosti ni bilo znano, kako velika je gospodarska pomoč Nemčije Italiji. Do ustanovitve kraljevine so bili Italijani narod plemenitavev, pesnikov, duhovnikov, rokodelcev, kmetov in trgovcev. Ustanovitve kraljevine pa jih je postavila pred nove gospodarske probleme finančnega, industrijskega, železniškega in parobrodne značaja. Nemci so bili Italijanom učitelji v reševanju teh problemov, po vseh večjih industrijskih podjetjih in bankah so bili med ravnatelji in upravnimi svetniki Nemci, ako že ni bilo tako podjetje povsem v nemških rokah, parobrodni promet med Genovo in južno Ameriko so upravljali Nemci in vse polno hotelov za tujski promet na vseh važnejših krajih Italije so bila nemška last in Nemci so skrbeli za udobnost v tujem prometu. Globoko se je uveljavila v Italiji nemška gospodarska sila. Gospodarski interesi so kategorično odsvetovali Italiji, naj se ne spušča v vojno z Nemčijo; v Italiji pa tudi sicer nihče ni resno mislil na vojno z Nemčijo takrat, ko je v deželi vse vrelo samo proti Avstriji, kjer so imeli »odrešiti« ozemlje ob Adriji. In vojno so si predstavljali tako kratko. Angleži in Francozi so si nadeli nalogo: uničiti Nemčijo gospodarsko, uničiti jo povsodi, kjer se udeležuje njeno gospodarstvo, torej tudi v Italiji. Italija je imela v glavnem nalogo, pomagati, da čim prej pade na žrtvenik četverozveze Avstro-Ogrska, potem, kakor so sodili, ne bo težko več porziti Nemčijo. Italija je računala, da bo njena pomoč slajna, z lahkoto si osvoji, kar hoče imeti ob Adriji in v Tridentu in z Nemčijo se jej ne bo treba spreti. Italija je hotela doseči uničeno Avstrijo, ohraniti pa si prijateljstvo z Nemčijo, četudi ne v prejšnji meri, pa vsaj v taki, kakršno neobhodno zahtevalo gospodarski oziri, kajti Nemčija je bila njena najboljša odjemalka. Italija je hotela dobiti mnogo od svojih angleških in francoskih zaveznikov in obdržati vse dobro na nemški strani. Italijani so obračali, usoda pa je obrnila in jih poglala celo z Nemčijo v vojno, katere so se Italijanski državni dolgo časa spretno ogibali, slednjič, ko jih je angleško-francoska pest vedno bolj stiskala, pa so se morali udati in sledila je sedaj vojna napoved Italije Nemčiji. Predno so pričeli Italijani vojno z Avstrijo, so napravili z Nemčijo posebno pogodbo, s katero se je zagotovilo varstvo imetja Italijanov v Nemčiji in Nemcev v Italiji, kar tudi sprčuje, da niti z daleka niso mislili na vojno z Nemčijo, največ so hoteli obdržati

znosne odnose z Nemčijo. Na pristisk z angleško-francoske strani pa so se zrahljali ti znosni odnosi in po trudapolnem delu angleško-francoskih diplomatov, ki so mogli le počasi spraviti Italijane od trdnega sklepa o eni sami fronti na potrebo enotne fronte četverozveze, je sledil uspeh, z bog katerega pa si v Berlinu ne bodo belili las, kajti Italija pač nima toliko četi, da bi obsula z njimi bojišča svojih zaveznikov, ako pa kaj odpošlje, bo pomenilo to le slabljenje njene vojaške sile, utegnulo pa jej biti nemški vojski in topovi na primer ob soški fronti skrajno neprijetni.

Po padcu Gorice vojna napoved Nemčiji.

Anglija in Francija sta silili že dlje časa Italijo na vojno z Nemčijo. Svetovali sta jej, naj uporabi svoje čete rajši kje drugje kakor ob Soči, to je na francoskem in angleškem bojišču, češ, italijansko bojišče proti Avstriji tako ne more odločevati glede konca vojne. Tako so govorili Italijanom Francozi in Angleži potem, ko so sprevideli, da je Italija prešibka, da bi premagala Avstrijo in izvršila tisti ponosni tolikokrat napovedani pohod v srce Avstrije. Italija pa je vztrajala na svojem bojišču in zahtevala angleško in francosko pomoč. Francoski letalci so pridno delovali na Goriškem in angleški topovi so pokali pri italijanski osvojitvi Gorice. Italijani so hoteli imeti kak uspeh, izkazati bi se morala vendar enkrat po tolikih naporih italijanska armada; potem bi bilo mogoče misliti na kako pomoč italijanskih čet zaveznikom. Tega stališča so se držali italijanski vojskovodje. Končno je prišla Gorica v roke Italijanov, tista tako zaželjena Gorica, katere je Italijane zopet zasanjala v pohod v središče Avstrije. Ako bi bili trezno presodili ta »uspeh«, bi bili sprevideli, da je došel samo vsled velikega vjevanja na ruskem bojišču in ne moreda vsled hrabrosti italijanskih vojakov in vsled angleških topov. Boselijevo ministrstvo je sodilo, da je sedaj prišel čas, da izvrši dobljeno nalogo, to je napoved vojne Nemčiji in izvršilo jo je in tako stoji Gorica v zvezi z vojno napovedjo Italije Nemčiji.

Razporeženo je v Italiji po vojni napovedi Nemčiji.

Lugano, 28. avgusta. Poročilo o vojni napovedi Italije Nemčiji ni vzbudilo v Italiji nikakega hrupnega veselja. Listi ne poročajo o razvitih zastavah in o predčasnem triumfalnem kričanju radi bodočih zmag. »Corriere della sera« poroča, da je Milan sprejel naznanilo povsem dostojno. V kavarnah v notranjosti mesta in v gledališčih so svirali nacionalne melodije in skupna nacionalistična korakala z zastavo do »Popolo d'Italia« in do nacionalnih spomenikov, pa se je kmalu razpršila. Slično se poroča iz Rima. V Turinu, Genovi, Bolonji, Florenci itd. najbrže sploh ni bilo nikakih javnih pojavov o kakem veselju radi vojne napovedi.

Nemški glasovi o vojni napovedi Italije Nemčiji.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) K vojni napovedi Italije Nemčiji piše »Berliner Tageblatt«: Mi smo čakali te vojne napovedi brez nepotrežljivosti, brez nemira, z oboje gotovostjo in apatijo, s katero se pričakuje deževnega vremena, ki visi že dolgo na nebesu. Naš dežnik je bil že odprt. V Italiji so morda to poročilo sprejeli za veliko dejanje in je spremljali z običajnimi izjavami, v Nemčiji je ostalo občinstvo povsem hladno. — »Vossische Zeitung« piše: Italijanska vojna napoved je gotovega planknega interesa, vsled posebne okolnosti, da je Italija izbrala ravno Goethejev rojstni dan, da prične vojno z Nemčijo. Našemu najvišjemu pesniku se ima zahvaliti dežela v bistvenem delu za svoj romantični glas v svetu in tako bo tokratna posebna proslava njegovega rojstnega dne nekako simbol za pojme Italije o zvestobi in hvaležnosti. Ta nam razsvetljuje še enkrat v ostrem osvitu pot, ki jo je napravila ta dežela od trozvezne pogodbe do vojne napovedi. Te poti Italija nikakor ni hodila prostovoljno. Ko se je dala spraviti do prvega izdajstva, je moralo njeno hudobno dejanje roditi samo zlo. Dandanašnji ni ona nič drugega nego orodje entente, katere svrha je z vojno napovedjo izvesti zadnji pritisk na Romunijo. — »Lokalanzenger« govori o polskani zamujenosti, lojalnosti in pravi, da šele na pariških konferencah je žrtvovala Italija svobodo svojih sklepov. Izdala je svoje znane naredbe, po katerih se smatrajo na gospodarskem polju podaniki nemške države za enake podanikom sovražnih držav. Vojna napoved kaže vsemu svetu, da Italija ne stoji več kot enakopravna vojaška poleg svojih zaveznikov, marveč da ni izbegnila usodi, da je postala va-

zal svojih močnejših zaveznikov. — »Deutsche Zeitung« pravi: Dokler ni bila Italija z Nemčijo v vojnem stanju, je imela še vedno kos, ostanek onega svobodnega delovanja, na katerem je slonela pred vojno moč diplomatije in politične pozicije Italije. Lahko je umljivo, da so hoteli zavezništvo Italije napraviti konec temu stanju, kajti Anglija noče polovičnih, ampak cele vazale. — »Kölnische Zeitung« izvaža: V dveh letih smo postali bolj hladni, bolj praktični. Sedaj gledamo popačene otroke bivše trozveze s čisto jasnimi očmi. Ne moremo odreči Italijanom priznanja, da so bili skozinskoz dosledni, vsaj v svoji nezaupljivosti in zaslepljenosti. Vendar pa je dobiti olajšujočo okolnost za verolomstvo Italije. Ljudstvo in vlada nimata nikake lastne volje. Italija je suženj Anglije in drugih zaveznikov, odkar se je vrgla v njihovo naročje. Zaslepljenost Italijanov se da razlagati deloma iz nespetnega starega sovražstva do Avstrije, deloma iz brezmejnega precejšenja samega sebe in popolnega nepoznanja dejanskih razmer in sil v inozemstvu.

Enako kakor nemški listi, presojajo tudi dunajski položaj vsled vojne napovedi Italije Nemčiji povsem mirno in hladno. Korespondenčni urad poroča z Dunaja dne 28. avgusta: Listi soglasno ugotavljajo, da se je Italija z vojno napovedjo Nemčiji pokorila samo pritisku svojih zaveznikov in angleškemu diktatu in označajo poskus, da bi se vojna napoved odela z opravičenostjo, za popolnoma ponesrečeno. Njeno odločitev je smatrati zgolj za nadaljnjo posledico prejšnjega verolomstva. Na vojnem položaju sedaj med Nemčijo in Italijo izišeeno stanje ne izpremeni ničesar, toliko manj, ker italijanska armadna moč doslej ni igrala nikake odločilne vloge v vojni.

Zapadno bojišče.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan: Zapadno bojišče.

V pokrajini ob Sommi so se večeraj zvečer in ponoči naši zapadni nasprotniki uporabljali močne čete in po izdatni artiljerijski pripravi iznova trdili prebiti naše črte severno od reke. Proti fronti Thiepval-Mouquet Ferme in Delville-Gozd Gincy so Angleži večkrat naskočili naše pozicije, med Maurepasom in Clerijem pa Francozi. Napadi so se ponesrečili deloma v bližinskem boju, deloma v protisunku. Jugozapadno od Mouquet Ferme in v gozdu Delville se boji v majhnih delih jarkov še vrše. Na ostali zapadni fronti razen živahnega streljanja v večernih urah na obeh straneh kanala La Basse in na vzhodnem bregu Mose ničesar bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Sovražne vojne sile na zapadu.

Berolin, 26. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Francosko brezlično poročilo z dne 24. avgusta 1916. zvečer (Lyon) trdi, da so Nemci tekom bojev ob Sommi uporabili 40 divizij, to je toliko, kakor so vporabili Francozi v petmesečni bitki pri Verdunu.

Temu nasproti je neoporečno konstatirano: V času od 21. februarja do 20. julija niso poslali v boj Francozi v bojnem odseku pri Verdunu 40, marveč 66 divizij. V bitki ob Sommi so postavili Francozi do 37 divizij, torej skupaj 60 sovražnih divizij v najsprejeto črto.

Rusi na Francoskem.

»Petit Parisien« poroča, da je dospel večji transport ruskih vojakov s parnikom »Venezuela« v Saint Nazaire.

Odlikovani nemški generali.

General infanterije v Below, poveljnik neke armade, je bil odlikovan s hrastovim perjem k redu »Pour le mérite«. General infanterije v Quast, poveljujoči general nekega armadnega zbora, pa je dobil red »Pour le mérite«.

Poincaré na fronti.

Predsednik Poincaré je odšel 26. t. m. v spremstvu ministrskega predsednika Brianda, vojnega ministra Roquesa in vrhovnega poveljnika Joffra na fronto ob Sommi, kjer se je sestel z generaloma Haighom in Fochom.

Francosko - angleška posvetovanja.

Dne 23. t. m. se je vršilo v Calaisu posvetovanje francoske in angleške vlade glede plačil in inozemstvo in ureditveničnega kurza

med obema deželama. Posvetovanju so se udeležili ministri Briand, Ribot, Asquith, Mac Kenna, Montagu in lord Reading.

Novo angleško posojilo.

Najbrže že te dni bo izdala Anglija novo posojilo 250 milijonov dolarjev v petdostnih notah za dobo 2 let. Novo angleško posojilo bo tvorilo glasom poročil iz New Yorka direktno obveznost angleške države. Zatrjuje se, da bodo note izdane s kurzom 99 in da bodo za garancijo zastavljene švicarske zadolžnice ter ameriški železniški in industrijski papirji v vrednosti 300 milijonov dolarjev.

Glasovj o miru.

»Progres de Lyon« zahteva od francoske vlade, da natančno obrazloži svoje mirovne cilje in da dovoli časopisju razmotrivanje teh ciljev. List pravi, da mora narod poznati vse zapletene probleme, predno se prične mirovna pogajanja, ker morajo narodi uveljaviti svojo voljo.

Boji na morju.

NAD JONSKIM MORJEM.

Dunaj, 27. avgusta. Uradno se razglasa:

Linijski ladjski poročnik Konjović je 26. t. m. s še dvema drugima letalom napadel na Jonskem morju skupino sovražnih stražnih parnikov in je enega z bombami potopil. Letala, ki so jih sovražne stražne ladje lučito obstreljevale, so se vrnila nepoškodovana.

Brodogovno poveljništvo.

Iz vojnoporočevalskega stana 27. avgusta: Poročnik linijske ladje Demeter Konjović, katerega drzna dejanja so bila opetovano hvaljena, je izvršil večeraj z dvema drugima pomorskima letalcema napad na skupino sovražnih nadzorujočih parnikov. Ko je došlo naznanilo o sovražnem gibanju v Otrantski cesti, so se dvignili trije naši pomorski letalci, da opazujejo in napadejo sovražne bojne sile. Letalci so zadeli na skupino stražnih parnikov, to je armiranih ladij. Ko je sovražna skupina opazila naše letalce, je takoj otvorila luč ogenj. Med tem je podvil poročnik Konjović napad. Vsa tri letala so vrgla nekaj bomb s tako sigurnostjo, da je bil eden izmed stražnih parnikov uničen. Bombe so zadele ladjó natančno, na krovu je bilo več eksplozij, na kar se je začel parnik potapljati. Naša letala so se vrnila nepoškodovana v pristanišče, iz katerega so vzletela.

»Deutschland«.

Pri zgradbi nemške podmorske trgovske ladje »Deutschland« v ladjedelnici »Germania« so bili posebno udeleženi tehnični ravnatelj Zetzmann, v kolikor je šlo za gradbeno vprašanja, in ravnatelj Regenbogen, kar se tiče strojnotehničnih vprašanj. Pri konstrukciji so se posebno trudili inženirji Techel, Erbach, Behrmann in Vogel.

»Bremen« na potu v Ameriko.

Berolin, 28. avgusta. Kakor izjavlja predsednik Oceanske družbe, Lohmann, se nahaja druga nemška podmorska ladja »Bremen« z dragocenim tovorjem na potu v Ameriko.

Kapitan König.

Kapitan König je bil odlikovan z viteškim križcem hišnega hohenzollernskega reda. Tudi moštvo je bilo odlikovano.

Turška vojna.

TURŠKO URADNO POROČILO.

26. avgusta. Perzijska fronta. Ruske čete, na katere smo zadeli 66 km jugovzhodno od Hamadana v smeri na Daulatabad, smo s svojimi napadi prepodili. Na eni strani so dospole naše čete v Bidjar, 77 kilometrov severovzhodno od Sihue. Boji ki so se razvili v okolici Sakisa z ruskimi četami, trajajo nam v priilog. Naše ekspozirane čete, ki zasledujejo sovražne čete 35 km zapadno od Sauchulaka, so se 21. t. m. spopadle z nadmočnimi sovražnimi četami v smeri na omenjeno yas in severno in južno od vasi Svinsing. Branile so se uspešno ter zavrnile sovražnika. Okoriščajoč se s svojimi dobrimi prometnimi sredstvi v teh pokrajinah, je pripeljal sovražnik tja ojačenja, večidel transbajkalske kozake, nam ni pustil časa, da bi bili izgradili svoje pozicije ter je napadel v noči od 21. na 22. t. m. levo krilo naših ekspoziranih čet. Izpostavljeni napadom nadmočnih čet na vseh straneh, od spredaj in zadaj so se morali naši umakniti v smeri proti meji. Pri prebitju sovražne obkolilne črte je imel del naših čet v boju izgube. — Kavkaška fronta. Na desnem krilu napredne naša ofenzi-

va kljub sovražnemu protinapadu.

27. avgusta. Ruski komunikacijski dne 24. avgusta trdi, da se razvija ruska ofenziva v okolici Vanskega jezera in da so ruske čete, ki operirajo v pokrajini pri Mosulu, v okolici Rahte popolnoma porazile četrto turško divizijo, pri čemer so obkolili dva sovražna polka in oba polka z enim polkovnikom vred in njegovim štabom vjele ter vplenile mnogo topov in strojnih pušk. Število vjetnikov še vedno narašča.

Te trditve tvorijo vzgled onih izmišljotin, do katerih se zatekajo člani entente in ki nimajo nobene besede resnice v sebi.

Razne politične vesti.

— Grof Stürgkh pri cesarju. Cesar je sprejel večeraj dopoldne min. predsednika grofa Stürgkha v daljši posebni avdijenci.

— Grof Tisza na Dunaju. Ministriški predsednik grof Tisza je prispejel večeraj na Dunaj ter je bil sprejet od cesarja v avdijenci. Opoldne je konferiral z zunanjim ministrom baronom Burianom. Ponoči se je vrnil v Budimpešto.

— Minister notranjih del princ Hohenlohe je z ozirom na svoje zdravje dobil dopust na nedoločen čas in je na njegovo mesto prišel bivši dalmatinski in gorenjeavstrijski namestnik baron Handel, ki je bil s porabnimi nalogami dodeljen pred nekaj meseci notranjemu ministerstvu.

— Zvišanje davka na pivo. Danes je izšla nova cesarska naredba o preuredbi davka na pivo. Od 1. decembra 1916 bo državni davek na pivo zvišan od 34 vin, za hektolitrsko stopnjo na 1 K 10 vin., zaeno pa bodo odpravljene deželne dolo-

nom in Washingtonom še bolj poslabšalo.

— Ameriški predlog za razsodišče. »Daily News« poročajo iz Washingtona: Pri objavi novega, od obeh zbornic sprejete brodovnega načela se je opazilo, da vsebuje klavzulo, ki pooblašča predsednika po koncu evropske vojne povabiti države k ustanovitvi razsodišča, ki naj odloča o vprašanju splošnega razoroženja. Tudi določa klavzulo, da je predsednik pooblaščen, če bi imela konferenca uspeh in bi se zmanjšala armade in brodogovje, ustaviti gradbo po tem brodovnem načrtu. Prijatelji miru v kongresu so izjavili, da bočejo glasovati za ta brodogovni načrt samo, če se sprejme ta klavzula.

— Švedska in Rusija. Zaradi uplenitve nemškega parnika »Desterro« v švedskih vodah je zahtevala švedska vlada od Rusije, da izpusti parnik in moštvo ter vrne blago in da popolno zadoščenje za kršenje švedske nevtralnosti.

— Dansko časopisje in Nemčija. »Norddeutsche Allg. Zeitung« je objavila te dni članek, kjer očita danskemu časopisju, da njega pisava nikakor ne odgovarja resnični nevtralnosti. Pod krinko nevtralnosti se vrši gonja, ki je že davno prekoračila mejo dopustnega. Jako priljubljena metoda te agitacije je tendenciozno prirejanje inozemskih depeš: z mastnimi črkami na prvih mestih in velikimi naslovi. V teh naslovih kriči občinstvo o velikih zmagah entente, o strašnih izgubah Nemcev, o obupnih razmerah v Nemčiji in o grozodejstvih »nemških barbarov«. Občinstvo pa, ki čisto čita le naslove, ne opaža, da vesti same ne odgovarjajo naslovom. V izbihi prirejanja teh brzojavk se kaže pomankanje resnične nevtralnosti. Na nemška poročila se ozirajo kolikor le možno malo, in če jih že ne morejo popolnoma zatajiti, jim skušajo jemati verjetnost. Govore ententnih državnikov podajajo dobesedno, dočim nemške oficijelne izjave odpravljajo s par vrticami, če jih že ne prezirajo popolnoma. — Posebno značilno je bilo obnašanje danskega časopisja sprito slučaj kapitana Fryatta, ki so ga nemške oblasti obsodile na smrt. Oficijelne izjave nemške vlade, besede ministrov in izjavke iz angleškega časopisja so objavljali danski listi brez vsakega pridržka. Noben list pa se ni potrudil, da bi razumel nemško umevanje afere ali je obrazložil. — »Norddeutsche Allg. Zeitung« resno vprašuje: kam tira dansko časopisje s svojimi napadi na Nemčijo in s svojimi poslušnimi izjavami simpatij do nje nasprotnikov? — ter zaključuje: »Danska je demokratično vlada dana dežela. Če nje listi v resnici izražajo javno mnenje dežele, potem to obnašanje danskih listov daje misliti.

Goriška učiteljstva in goriška slovenska gimnazija v šolskem letu 1916/17.

Dočim je bilo za primorsko dijaštvo italijanske narodnosti že v minoletem šolskem letu zadostno poskrbljeno z zaposlovalnimi tečajji in konvikti v Gradcu in na Dunaju — v prvi vrsti pač po zaslugi deželnega odbora goriškega — je bilo slovensko dijaštvo skoro popolnoma samo sebi prepuščeno, na koliko škodo bodočega razumniškega naraščaja, to pokažejo šele poznejši časi; gotovo je, da je mnog slovenski dijak, ker je ostal brez vsake orijentacije, ubral — po geslu: »Primum vivere, dein philosophare!« — drugo življensko pot ter za vselej dal slovo muzam. Da se ti žalostni pojavi vsaj za v prihodnje preprečijo, je sklicala Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani šolske večake, od katerih je zlasti pričakovati zanimanja za goriško šolstvo, na skupno posvetovanje, na katerem naj bi se razpravljalo in ugotovilo vse, kar je v zvezi z učnim in gmotnim prospehom goriške šolske mladine slovenske.

Tu se je najprej vzpostavilo in sprejeto načelo, da je treba nuditi begunskim dijakom možnost nadaljevanja študij tamkaj, kjer se že nahajajo v večji množini in kjer je njih naravno zatočišče; kot taki središč prireda za Primorco-Slovence v poštev brez ugovora samo Trst in pa Ljubljana. Kruto in nezmislno bi bilo, siliti družine z otroci, ki so za srednje šole sposobni, v — barake, s fatomorgansko tolažbo, češ, ako se nabere do sto individuvov take študentovske pare, pa bodo pozvani čimtilji prisiljeni, da osnujejo tam gori kje konvikt za bedne dijake! Soditi je, da bo pač malo katera rodilna takim utopijam na ljubo, zapustila svoj še tako borni kotiček, ki si ga je priborila ali izprošila v Ljubljani ali v okolici, ali pa ki biva v Trstu, ter se izselila v barake zaradi — bodočega konvikta.

V Trstu je bil itak že izza 9. decembra 1915 zaposlovalni tečaj goriških učiteljskih, ki je omogočil, da so položili predčasni letni izpit 4 gojenki — potrjenci, a zrelostni izpit meseca julija v Ljubljani 4 gojenki in 9 gojenk. V bodočem šolskem letu naj se ta tečaj nadaljuje in po možnosti razširi in poglubi s pritegnjenjem še drugih učiteljskih sil goriških učiteljskih, ki so na razpolaganje, dasi se nahajajo sedaj izven Trsta. Ker je že lani posečalo imenovani tečaj do 50 Tržačanov in bližnjih in daljnih okoličanov, se je nadejati, da se poset po primerni učni izpopolnitvi in pravočasni razglasitvi še ojači.

Taki zaposlovalni tečajji pa so potrebni tudi za slovenske gimnazije, ki jih je v Trstu in v bližnji in daljši okolici gotovo nemalo in ki bi morali brez njih ali ostati brez pouka ali pa se zateči v nemške zavode tržaške. (Sicer pa smo ravnokar zvedeli, da so gimnazijski zaposlovalni tečajji v Trstu oblastveno že dovoljeni.) Ustroj in uredba vseh teh tečajev bosta seveda zavisna od dejanskih razmer, od števila udeležencev ter od učnih prostorov in učnih sil, ki bodo na razpolaganje, a naloga in dolžnost njih voditeljev bo, da jih kolikor možno približajo in prilijčijo normalnim popolnim učiliščem.

Goriškim gimnazijcem, ki bivalo v Ljubljani in okolici, ni treba zaposlovalnih tečajev, saj jim bodo kakor v minoletem šolskem letu na stečaj odprta vrata I. in II. državne gimnazije in nekaterim tudi Sv. Stanislava zavod v St. Vidu. Samo priporočljivo bi bilo, da bi se kak član učiteljskega zbora goriške gimnazije uslužbil na oni ljubljanski gimnaziji, kjer bo več Goričanov, ter takisto ostal z njimi v ožjem stiku, prav kakor je bilo 1915/16 na ljubljanski realki, ki je sprejela množico goriških realcev, uslužbenih med učiteljskim osebjem nekaj goriških realskih učiteljev.

Neizogibno potrebni pa so v Ljubljani zaposlovalni tečajji za goriške učiteljske in učiteljske (slovenske narodnosti), kajti tukajšnje učiteljske jim ni pristopno, bodi si radi razlike v učnem jeziku, bodi si radi prenapetosti. Jasen dokaz za njih potrebo je število prijavitev, kajti tozadevnemu začasnemu pozivu v slovenskih dnevnikih se je odzvalo že doslej 68 (oseminšestdeset) gojencev in gojenk. Ker je v Ljubljani na razpolaganje zadostno število stalno bivajočih učiteljev goriških srednjih šol, in so po velikodušnosti kranjskih oblastev zagotovljeni že tudi učni prostori (3 do 4 sobe v poslopiju I. državne gimnazije), ni dvomiti, da število prijavilencev še naraste in da bodo ti tečajji prav primerno nadomestilo za moško učiteljske goriško ter za slovenski oddelek ženskega učiteljskega goriškega, na katerih se žal tudi letos redni pouk ne bo mogel pričeti.

Daljnji dobicek zaposlovalnega tečaja ljubljanskega pa bode tudi ta, da bo njega učiteljsko osebje lahko tvorilo stalno komisijo, kakršna je bila dovoljena že v minoletem šolskem letu za zrelostni izpit meseca 1916. Pred njo se bodo po potrebi objavljali predčasni letni izpiti za gojencevojake in potrjence ter koncenc leta — kar je še posebno važno — zrelostni izpit za one gojence in gojenke goriških učiteljskih, ki so v šolskem letu 1914/15 izvršili drugi letnik ter v šolskem letu 1915/16 niso mogli posecati učiteljskega. — Imenovana komisija pa bo gotovo pooblaščenca, da izvrši usposobljenostne izpite za ljudske in meščanske učitelje primorske meseca novembra t. l., kakor je bilo to dovoljeno meseca maja t. l.

Kaj se je ukrenilo na onem zborovanju glede gmotnega podpiranja goriške šolske mladine slovenske, o tem pa izpregovorimo prihodnjič.

Vesti iz primorskih dežel.

Telefonska zveza med Gorico in Rimom. Preko Curiha poročajo: Iz Rima prihaja vest, da se vršijo dela za direktno telefonsko zvezo med Gorico in Rimom.

Oglasila sta se iz ruskega vjetništva Anton Rapotec iz Rodika, ki se nahaja v Balšoj - Takmaku, in Karol Sosič iz Kozine v Istri, ki se nahaja v Strašenu, kišenevska gubernija. Nad leto dni ni bilo o njihju nikakega glasu.

V ruskem vjetništvu se nahajajo poleg seznama izgub št. 428: Jernej Mrak s Tolminkskega, dom. p. 4., Anton Pelicon, dom. p. 26. iz goriške glavarstva; prvi je v kraju Orel, drugi v Jegorjevsku. Dalje se nahaja v ruskem vjetništvu Rudolf Kodrič iz goriške glavarstva, kraj ni naveden, Ljudevit Koglot iz goriške okolice v Ostaškovi, Ivan Flander s Tolminkskega v Putivlu, vsi dom. p. 4.

Cvetlični dan za goriške begunce v Idriji. Na rojstni dan Njegovga Velikanstva so pripravili po inicijativi šolskega vodstva dekleta v Idriji cvetlični dan za goriške begunce. Nabralo se je 233 kron, katere so poslali Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani.

Umrli je v Gradcu gospa Ana Pertot, rojena Culot, iz Gorice, soproga knjigoveškega mojstra Antona Pertota. Stara je bila 33 let.

Begunci z Goriškega in sicer iz Solkana, St. Andreža in Grgarja, osem, dvanajst in petnajstletni dečki Jožef Hoban, Stefan Milost in Izidor Beninger, ki so bili pri zadnjem italijanskem pohodu poškodovani in odpeljani v ljubljansko deželno bolnišnico, so sedaj že tako okrevali, da so jih zamogli odpraviti v begunsko taborišče v Wagni pri Lipnici. Toliko na znanje neznano kje bivajočim njihovim sorodnikom.

Begunec v bolnici. Franc Kovačič 16letni sin Antonov in Franciškin iz St. Ferjana hišna šte. 101, od začetka italijanske vojne bivač pri materi v Gorici Križna ulica 6/II., je sedaj v rezervni bolnišnici v Ptuj (k. u. k. Reservespital Pettau) lahko ranjen. Dne 9. avgusta je pribežal iz Gorice v Ajdovščino, a od tam je prišel v Ptuj. Njegovi starši oče ali mati naj priprave svoj naslov na ime: Franc Kovačič, c. in kr. rezervna bolnišnica I. oddelek Ptuj. (Pettau). Deček je v dobri bolniški oskrbi pod nadzorstvom. Mati biva najbrže v begunskem taborišču Lipnica ali pa v Brucku na Litvi. Naši nesrečni begunci se prosijo za pomoč.

Iz Grgarja nad Gorico se nahaja v ljubljanski deželni bolnišnici 8 starih moških in žensk v starosti od 53 do 91 let. V starosti 77, 80, 90 let so morali od doma. Pač niso nikdar mislili, da bodo morali proči z rodne grude v tako visokih letih.

Za eventualno rekvizicijo grozja in vina v Istri se je vršil sestanek v Trstu, katerega so se udeležili poleg producentov in trgovcev z vinom tudi zastopniki vojaške in in politične oblasti. Po dolgi razpravi so se zedinili za predloge, ki se svoj čas predložijo mestnemu magistratu svoto K 100 za vdove in sirote padlih junakov 3. zbora.

Legar v Trstu. V času od 19. do 26. t. m. je bilo v tržaški občini 26 slučajev legarja. Umrle so za legarjem tri osebe.

Kdo ve kaj? Ana Škerjanc, sedaj v Vrtovinu št. 17 pri Ajdovščini, išče Jožefa Simiča, ki je stanoval v Gorici na Tržaški cesti št. 1.

Mihael Batistič, k. k. Landsturmlit. Baon 4./2., 1. Kompagnie, išče svojo družino iz Solkana pri Gorici, Šolska ulica št. 10.

Peter Krizman, četovodja, Lir. 27./13. Komp., doma iz Deskel pri Kanalu št. 154, naznanja tem potom staršem in sestri — sedaj beguncem neznano kje, da se je brat Janez oglasil iz ruskega vjetništva. Vprašuje po starših. Njegov naslov je: Janez Krizman, vojno pleny, sahorni zavod, gubernije Sosničkeho, Korjukovka, Černikovska Rusija. Obenem prosi gori navedeni, da bi mu, ako kdo ve zanje, poslal njihov naslov.

Svojce išče Andrej Božič iz Solkana, ki je sedaj zaposlen kot kovač v delavnici na državnih postaji v Ljubljani. Dne 9. avgusta je bežal iz Solkana. Ker so prišli proti množici italijanski vojaki, so se ljudje razkropili, Andrej Božič je bežal mimo državne postaje na Blatnih; od takrat dalje ne ve nič o svojih starših, bratu in sestri. Baje se jih je videlo v Šempasu. Starši so s tem opozorjeni, ako so se res rešili. Naprošeni pa so tudi drugi, ki bi kaj vedeli, naj sporoče Božiču na gorenji naslov.

Kdo kaj ve? Karolina Gorkič, Donawitz, Bahnhofgasse 73, bei Leonen, Steiermark, prosi obvestila, kje sta oče Jožef in mati Ana Gorkič ter nevesta Jožefa Gorkič s tremi otroci iz Vertojbe št. 126 pri Gorici, ki so se morali pred Italijani umakniti.

Kdo kaj ve? Janez Pintar iz St. Mavra pri Gorici je od začetka vojne z Italijo bival v Solkanu v Novi ulici št. 386. Na potu v Ljubljano je stopil iz vlaka in se vsled tega ločil od svoje družine in od drugih beguncem. Kdor kaj ve v njem, naj to sporoči na naslov: Anton Goljevšček, železničar, postaja Jesenice.

Kje se nahaja 12letni Rudolf Kuljat iz Gorice, ki je bival s svojimi starši pod Kostanjevico. Starši so odšli v Lipnico, ker so morali naglo proči, kje je ostal dečko, se še ne ve nič. Tudi se ne ve za pet otrok družine Brešan, stanujoče istotam. Kdor bi kaj vedel, naj sporoči Terezi Šuligoj, Ljubljana, Janez Terdinovala ulica 8.

Pristopajte kot člani k „Rdečemu križu“!

Dnevne vesti.

— **Najvišje posebno priznanje** je izrekel cesar s posebnimi lastnoročnimi pismi svojemu generalnemu pomočniku generaloberstu grofu Paaru in načelniku cesarjeve vojaške pisarne generaloberstu baronu Bolfrasu za njuno odlično in požrtvovalno službovanje.

— **Odlikovanje.** Red železne kroge 3. razreda z vojno dekoracijo je dobil stotnik 27. pp. Leopold Steinmetz.

— **Odlikovanje.** Praporščak 27. pp. Riko Jug je odlikovan s srebrno hrabrostno medaljo II. razreda. Praporščak Jug je bil medtem povišan tudi za poročnika.

— **Iz ruskega vjetništva** se je zglasil po 16 mesečnem molku svoji ženi Ivan Terhaj iz Sp. Šiške. Delal je pred vojno v skladišču g. Pogačnika.

— **Z boljšica** nam poročajo: Zivljenje je žrtvoval za domovino praporščak Anton Puhač, doma iz Gorenjskega. Naskakoval je trikrat neko od sovražnika zasedeno višino, dokler ga v sredi njegovega voja ni zadela sovražna krogla v srce. Umirajoč pošilja še pozdrave v domovino. — Od zadnjih bojev se pogreša tudi izmed mnogih drugih kadet-aspirant Ivan Mathian, sin dvornega založnika iz Ljubljane. Bil je tudi pri omenjenem naskoku zraven. Čast mladim junakom 27. domobranskega pešpolka.

— **Za naše bolnice.** Za filijalko garnizijske bolnice št. 2 so došla gđ. A. Mattanovičevi sledeča darila: Gosp. P. 20 novih kartonov sukanca, igel, gumbov itd. ter 50 K, gospejno oskrbovališče po gospe Hermi Paichlovi, 1000 svačlic. — O priliki rojstnega dneva presv. cesarja sta darovali: Ga. Herma Paichel 10 K, gospa Minka Šarabonova 1000 svačlic, 7 kg sladkorčkov, 3 kg čokolade in 2 steklenici konjaka. Blagim darovalcem v imenu vodstva te bolnice in obdarovanih bolnikov najtoplejša zahvala.

— **Patriotično darilo.** G. Feliks Urbanec in gospa Fanica izročila sta povelikom rojstnega dne Njegovga Velikanstva mestnemu magistratu svoto K 100 za vdove in sirote padlih junakov 3. zbora.

— **Za pogorele** v Dragi pri Črnomlju je dovolilo notranje ministristvo spozrazumno s finančnim podporo 8000 kron.

— **Izdelovanje slamatih čevljev** je Zavod za pospeševanje obrti že organiziral. Nastavil je dosedaj sledeče poverjenike: G. Valentina Mačka v Domžalah na sledeče vasi: Jarše, Loko, Kamnik, Stranje, Tunjice, Bistrico, Zupanjenjve, Dob, Brezovico, Dolško, Drijo, Blagovico, Zlato polje, Veliko vas, Ihan, Krašnje, Krtino, Lukavico, Dolško, Podrečje, Prevoje, Rafolče, Trojane, in Spodnje Koseze, g. Franca Cerarja iz Stoba za: Depalo vas, Domžale, Dragomelj, Kapljo vas, Klanc, Križ, Loko pri Mengšu, Lakovče, Mengeš, Mlako, Nasoviče, Zalog, Terzin, Gašice in Vodice, g. Kajetana Pogachnika v Kamniku za: Gojzd, Hruševko, Nevlje, Špitalič, Zg. Tuhinj, Palovče, Podgorje, Podhrusko, Šmartin v Tuhinju, g. župnika Antona Meruna na Homcu za: Homec, Moste, Radomlje, Šmarco, Suhadolc, Voljčji potok in Rovo, g. kateheta Franca Oswalda v Idriji za: Sp. in Zg. Idrijo, g. župnika Karola Škulja v Dolenji vasi za: Dolenjo vas, Ribnico in vso okolico, g. Eduarda Kotzbeke v Kranju za: Kranj in okolico, g. Josipa Papiča v Metliki za: Metliko in okolico, g. Antona Luzarja v Dobravci za: Dobravco, St. Jernej in vso okolico.

— **Premeščen je** iz Ljubljane v Kranj c. kr. deželni vodni tajnik Ernest Kordin.

— **Z obrtno šole.** Profesor na ljubljanski obrtni šoli, g. Alojzij Repič, je pomaknjen v 8. činovni razred.

— **Karte za kavo** se bodo za II. kavino obdobje, to je za čas od 3. septembra do vseheta 28. oktobra 1916 pri vseh desetih komisijah oddajale v soboto dne 2. septembra 1916, od osmih zjutraj do ene popoldne. Kdor bo hotel karte za kavo prejemati, pa jih doslej še ni dobival, bo moral podpisati pred komisijo izjavo, da v svojem gospodarstvu nima več kavine zaloge kot po 1 kg za vsako osebo, nevesti otroke do 4 let, ki do takšnih kart sploh niso opravičeni. Golice za izjavo se bodo dobivale pri komisijah. Karte velja za 8 tednov in se glase na 1/2 kg za osebo.

— **Krušne in sladkorne karte.** Krušne karte za 72 in 73. krušni teden, to je za dobo od 3. do vseheta 16. septembra 1916 in za sladkorne karte za VII. sladkorni mesec, to je za dobo od 3. do vseheta 30. septembra 1916, se bodo pri vseh desetih komisijah oddajale v petek dne 1. septembra 1916 od osmih zjutraj do ene popoldne.

— **Prodaja masti** pri mestni aprovizaciji. Mestna aprovizacija prodaja mast v vojni prodajalni v Gosposki ulici št. 7 in ne več v cerkvi sv. Jožefa.

— **Suh grah** 1 kg po 1 K 30 v se prodaja v mestni vojni prodajalni v Gosposki ulici. Gostilničarji, zavodi itd., ki rabijo večje množine graha, naj se zglase zaradi nakaznice v mestnem tržnem uradu v III. nadstropju.

— **Najvišje cene za klobase.** Za nadrobno trgovino s klobasami je deželna vlada določila naslednje najvišje cene za en kilogram: za kakovske in debrecinske klobase 14 K, za brunšviške 10 K, za pariške 10 K 50 v, za ekstraklobase 10 K 50 vin., za safalade in hrenovke 10 K, za sveže kranjske klobase 11 K in za polprekajane kranjske klobase 12 K 40 vin.

— **Poročili se** je danes inženir gospod Ivan Bešter z gospodično Anico Thuma. Bilo srečno!

— **Kovinska zadruga v Ljubljani** je imela v nedeljo popoldne ob udeležbi 3 članov v zadrugi pisarni pri »Avstrijskem cesarju« svojedržni zbor pod predsedstvom načelnika g. Urbančiča. Iz poročil, podanih na občnem zboru, posnamemo, da se je vpisalo 23 vajencev, 15 pa je bilo oproščenih. Dohodkov je imela zadruga s prenosom 892 K 63 v od lanskega leta vsega skupaj 1378 K 9 v, izdatkov pa 735 K 74 v, tako da znaša čisti prebitke koncem leta 1915 znesek 632 K 35 v. Vojnega posojila je podpisala zadruga leta 1915 znesek 400 K. Umrli so ti-le člani: Speil E., Remžgar I. in Bögl ml. V znak sožalja se društveni dvignijo s sedežev. Računi zadruge se bodo predložili obrtni oblasti. Koncem zborovanja je bilo na predlog gg. Babnika in Gradišarja sklenjeno, da mora storiti zadruga potrebne korake, da se prepreči umazana konkurenca ljudi, ki danes niso obrtniki ali pa izvršujejo drugo obrt. Tajniku se je dovolila za bilanco posebna nagrada 20 K, nakar je bil občni zbor zaključen.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 13. do 19. t. m. se je rodilo v Ljubljani 15 otrok, umrlo pa je 40 oseb, med njimi 27 tujcev. Za grizo sta umrli 2, za jetiko 3 osebe. V zavodih je umrlo 32 oseb. Za infekcijske bolezni so oboleli: Za tifuzom 1 domačin in 193 vojakov, za grizo 4 domačin in 61 vojakov, za difterijo 1 domačin in 2 tujca in za trahom 39 vojakov.

— **Koze in pegasti legar.** Od 13. do 19. avgusta so zbolele v Galiciji 3 osebe za kozami, drugod v Avstriji pa je zbolelo 12 oseb, med njimi 1 beljaku 1 domačin. V istem času je zbolelo za pegastim legarjem v Galiciji 53 oseb domačinov, drugod v Avstriji pa 44 oseb.

— **Prodaja osličkov.** C. kr. kmetijska družba kranjska bo oddala dne 1. septembra ob 9. dopoldne na podkovski šoli 20 osličkov v (okoli enega leta starih) po zelo nizki ceni brez licitacije. Do nakupa ima vsak pravico.

— **Vlak je povozil med Veliko Loko** in Trebnjem nekega nepoznanega, okoli 50 let starega moža. Obležal je mrtev. Identitete še ni bilo mogoče dognati.

— **Vijeli so s tiralnico** zasledovanega Jožefa Mlakarja iz Starega trga, ki je izvršil več tatvin in ga izročili sodišču v II. Bistrici.

— **O cenah za meso in mast** se je razpravljalo v zadnji seji osrednjega odbora c. kr. štajerske kmetijske družbe. Pri tem je predlagal odbor Lenko, naj deluje centralni odbor na to, da se ustavi mesarjem in živinskim prekupcem sedanje nerealno trgovanje z mesom in mesnimi izdelki. Mesarji in barantavci prodajajo namreč meso in mast konzumentom za cene, ki niso s cenami za živino v nikakem razmerju. Ta gospoda je svoje premoženje v primeri z letom 1914 podesetorila. Ogrski judje so kupili vnaprej pri naših mesarjih mast po 8 K kilogram; na kakovost se pri tem mnogo ne gleda. Na Ogrskem se potem ta mast premeša in pride nazaj po cenah 12—13 K kilogram. — Živina se sedaj sicer ne sme več prosto prodajati iz ene roke v drugo, mesarji pa svoj posel nemoteno nadaljujejo. Ako bo šlo v tej smeri povoljno naprej, bomo imeli na Spodnjem Štajerskem kmalu dražje goveje meso kakor v največjih mestih.

— **Zasačena tatinska družba.** V okolici Brežic se je zgodilo zadnji čas precej tatvin, dne 16. julija pa so roparji napadli v gozdu pri Dobrovi poštni voz in poropali kakih 7000 K. Zdej se je vendar posrečilo izslediti družbo, ki je storila ne le ta zločin, nego še celo vrsto drugih v rogaškem, kozjanskem, slovenjebistriškem, mariborskem in ptujskem okraju. Vse te vlome, rope in tatvine je izvršila renomirana ciganska družina Nikolič. Poglavar te družbe, Franc Nikolič, se je z več ženskami

in otroci naselil v Klanjcu na Hrvaškem, kjer je vzel v najem lepo posestvo ter od tod delal svoje roparske pojезде. V hiši Nikoličevi so orožniki našli vse polno ukradenih stvari.

V kopališče Krapinske Toplice prispelo je na lečenje 1481 strank z 2927 osebami.

— **»Druga«.** Kino »Ideal« predvaja danes v torek 29., sredo 30., četrtek 31. t. m. sledeči senzacijski spored: 1. Sascha Messter teden št. 93 b. vojne aktualnosti. 2. »Pri plavem angelju«, burka v dveh dejanjih z A. Müller - Lincke v glavni vlogi. 3. »Druga«, žaloigra dveh deklet v 3 dejanjih, Eva Speier in Lota Neumann, odlični igralci v glavnih vlogah. — Ta spored maldini ni primeren. »Ideal« Kino.

Nagla smrt. Ko je šel v soboto zvečer 76letni mestni ubožec Fran Pavlin iz Jubilejske ubožnice mimo Katoliške bukvarne je naglo oslabil in se zgrudil. Prenesli so ga v bližnjo vežo, kjer je umrl. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Konj je vdaril v Trnovem 14letnega dečka - begunca Marijana Podmenika na čelo tako nevarno, da so morali dečka prepeljati v deželno bolnico.

Poziv! Vsi ed smrti g. Vinka Soršaka, kraskega mojstra v Sp. Šiški št. 95. se oni p. n. odjemalci trdke Vinka Soršak v Sp. Šiški vladno naprtajo, ki imajo pri nje še kako obliko v delu, da pridejo po isto najkasneje do 1. septembra t. i. oziroma da jo prepuste nasledniku v izgotovitve.

Poziv! Prešla mi je zlata dublé damska urica z priveskom črke »O Feber 1916«. Ako bi bila kje prodana ali zastavljena, prosim, da se mi to takoj sporoči. Zinka Grum, Zalokarjeva ulica 13, Ljubljana.

Izgubljene stvari. Jakob Srečnik, stanujoč v Ljubljani na Radcekega cesti št. 1 je dne 26. avgusta ob tri čerit na I. izgubil na potu od Vodnikovega trga do Pollakove tovarne tri bankovce po 20 kron in lepo prosi poštenega najditelja, naj mu jih vrne.

Zgubila se je na potu iz hotela »Union« do domobranske vojašnice zlata urska verižica. Odda se naj v hotelu »Union«, portirju.

Razne stvari.

* **Skrivnosten slučaj.** Meseca julija sta umrli v znanem francoskem postajališču Biarritz marki Montalon in princ Pignatello. Reklo se je, da sta umrli, ker sta zaužila preveč kokaina. Zdej je pristojna oblast odredila zdravniško preiskavo teles in je obenem zaprla nekega velearistokrata, na katerega leti sum, da je svoja prijatelja zastrupil.

* **Papir za časopise na Nemškem.** Ze meseca junija l. l. je nemška vlada izdala posebno naredbo, ki je omejila in uredila porabo papirja sploh in zlasti za časopise. Zdej je nemška vlada izdala novo naredbo, ki določa, da sinese časopisi v septembru porabiti le polovico tiste množine papirja, ki jim je bila z naredbo iz meseca junija odkazana.

* **Zadrževanje kave na Angleškem.** Kodanjska poročila javljajo, da švedska parobrodna družba »Jatpason« ne pošilja več svojih parnikov v brazilске pristane, ker ni tam nikjer več dobiti kave. Vso kavo so pokupili Angleži. Zdej je na Angleškem že na stotisoč vreč kave, ki jo tam zadržujejo, da bi čez Švedsko ne prišla na Nemško.

* **Mehki in trdi ovratnik.** Na Dunaju je neki trgovec prodajal trde ovratnike po visokih cenah in je prišel vsled tega pred sodišče, obtožen navijanja cen. Zaslišani izvedenec je izpovedal, da so trdi ovratniki luksus in da se jih bodo morali ljudje itak kmalu odvaditi, kakor tudi trdih manšet. Sodnik se je pridružil temu mnenju in proglasil trde ovratnike in manšete za luksus, je obtoženca oprostil.

* **Nagrade za potopljene ladje.** Londonsko sodišče je priznalo mo-

štvo angleških vojnih ladij »Glasgow«, »Inflexible«, »Cornwall« in »Kent« 12.600 funtov (to je 302.400 kron) nagrade, ker so potopili nemške vojske ladje »Scharnhorst«, »Gneisenau«, »Nürnberg« in »Leipzig«. Moštvo ladje »E 19« je dobilo 1410 funtov (33.840 K), ker je potopilo nemško vojno ladjo »Undine« in moštvo ladje »Sidney« je dobilo 985 funtov (23.640 K), ker je potopilo nemško vojno ladjo »Emden«.

* **Likvidacija nemških in avstrijskih zemljišč na Ruskem.** Časih so se Nemci pa tudi Avstrijci jako radi naseljevali na Ruskem, kjer so dobili zemljo, če ne zastoni, pa vsaj za malenkostno ceno. Ruska vlada je kmalu po izbruhu vojne odredila likvidacijo vseh teh posestev; to se pravi, dala je posestva ceniti — seveda nizko — in prodati. Zdej se poroča, da je samo v evropskem delu Rusije likvidirala 3 1/4 milijona desetih likvidiranih 80.000 desetih avstrijskih zemljišč. Kaj je iz naseljenec postal, o tem molče poročila.

* **Nezakonski otroci.** Leta 1912. je bilo v Avstriji rojenih 903.407 otrok, med njimi 106.801 nezakonski, torej skoro 12 odstotkov. Izmed teh jih je že v prvem letu umrlo 139.212 zakonskih, torej 17 1/2 odstotka, ter 24.715 nezakonskih, torej 23 odstotkov. V drugem letu starosti je umrlo 28.129 zakonskih in 3233 nezakonskih otrok. Dognano je, da se od leta 1908. zmanjšuje število porodov, tako zakonskih kakor nezakonskih. Po vojni bo, tako sodijo strokovnjaki, še slabše in sicer bo posebno nazadovanje število zakonskih novorojenčkov, število nezakonskih pa se bo množilo. Vojna bo vzela mnogo moških in bo že vsled tega dosti manj zakonov, kakor pred vojno. Tudi ni dvoma, da bodo sinovi premožnih staršev, ravno ker jih ne bo nič preveč, gledali še bolj kakor doslej na doto, zlasti ker ni dvoma, da bo tudi po vojni vladala velika draginja. Delavstvo bo seveda še huje čutilo draginjo in si bo tudi premislil, predno se bo oženil in si nakopal množico otrok. Strokovnjaki menijo, da se bo število nezakonskih porodov po vojni znatno pomnožilo in opozarjajo, da je treba pravočasno preskrbeti, da se bodo nezakonski otroci ohranili pri življenju, ne iz »humanitete« in iz »sočutja«, nego ker potrebuje država vojakov in davkoplačevalcev, tovarnarji delavcev, zemlja pa kmetovalcev.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 22. avgusta: Rubin Münzer, domobranec, v rezervni vojaški bolnici na obrtni šoli. — Florijan Tyimacz, honved, v rezervni vojaški bolnici v Marijanšču.

Dne 23. avgusta: Ana Dolinar, rejenka, 13 mesecev, Strelška ul. 15. Elizabeta Janež, mestna uboga, 70 let, Japljeva ulica 2.

Dne 27. avgusta: Bruno Širca, sin strojevodje, 5 mesecev, Marije Tezeje cesta 13. — Jera Vidmar, bivša kuharica, 83 let, Komenskega ul. 16. Dne 29. avgusta: Marija Steriša, vdova železniškega sprevodnika, 69 let, Jenkova ulica 4. — Antonija Klun, žena trgovca in posestnika, 53 let, Bohoričeva ulica 13.

Dne 29. avgusta: Anton. Grošelj, hišna posestnica, 90 let, Dolinska steza v Sp. Šiški 96.

V deželni bolnici.

Dne 20. avgusta: Elizabeta Montag, redovniška kandidatinja, 19 let. Marija Nadaža, delavčeva hči-begunka, 14 let.

Dne 24. avgusta: Fran Stopar, potujoči godec, 36 let.

Dne 26. avgusta: Andrej Drašler, delavec, 75 let. — Ivan Slabe, kočarjev sin, 1 uro.

Dne 27. avgusta: Josipina Reš, žena izdelovalca glasovirjev, 26 let.

Današnji list obsega 4 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prvi film iz nove serije Erne Morene v „Kino Central“.

Samo 3 dni!

Samo 3 dni!

„ŠKANDAL“.

Igra iz življenja v treh dejanjih.

Erna Morena v glavni vlogi.

